

CONCETTA LA MAZZA

Қокнинъ мавысындан тыш.

Терджимеялы

Консетта Ла Мазза 1936 сенеси Новара ди Сицилияда догъды, Доменика-Ла Мазза ве Тереза Куррентининъ биринджи догъгъан баласы. 1950 сенеси ана эмджесине «вазифе» чекишкен девирден сонъ, о, Домодоссолада ана-бабасына етип кельди, анда шимди де акъайы Джузеппенен берабер яшай. Онынъ учъ баласы бар: Армандо, Луциано ве Даниэла. Якъында онынъ акъылында онынъ Новарез балалыгъыны хатырламакъ ичюн гъает буюк истеги ве мында бу интим, шахсий, амма о девирнинъ этраф муитине анекдотлар ве анълатмаларнен толу имлягъа огърагъан: мемлекет, койлер, Халкъ, алышкъанлыкълар, Экинджи джиан дженкининъ къаранлыкъ йылларында о территориянынъ анъанелери.

Язувнынъ ибтидаий энергиясы.

Кичик концерт биталарына ишанып, Кастрангъяда Кастрангъяда ве Кастрангиядаки аркъадашлардан узакъта яшамагъа меджбур ола. Бойлеликнен, о, ачлыкъ, вакъыт джаиллиги, хурафатлар ве ярамай мунасебет арасында дженкнинъ агъыр йылларында Круцис вастасынен озъ шахсий кезинтиси. Дженктен сонъ къачындан олмагъан иджрет ве Шимальде табиий оларакъ къыйын.

Буларнынъ эписини хатырлавда озъ осьмесининъ фазелерини текрарлагъан ве тааджибли тазелик ве индже бир кинаели йипнен окъув зевкъыны бере - ниает - бизим къоранта джемиетимизнинъ эмблематик икяеси олгъан, эеджанлы олгъан. бизни теренден ве бу эр биримизге аиттир.

Концетта Ла Маццанынъ бу къыскъа романында язы эр бир къайдени йыкъып, ильк йылларгъа къайта, эр бир ресмий схемадан азат, аркена ички джанлылыгынен идаре этильген, толу олгъан озенге чевириле, о, рухнынъ агъыргъан ягъмурыдыр.

Биталарнынъ сымалары Антония ве Мишельнинъ сымалары хатырлангъандыр, тап Новаранынъ къатты ве къатты къалдыкълар киби джесюр, сарылгъан ве татлы киби, унутылмаз къалгъан киби, хатырлангъандыр.

Ниает, осьмюрликке агъыр кечюв, тюзетильмезлик олгъанда, амма кичик анълам фаджиалы такъдирден вазгечмей, онынъ джесарети ве келеджекте янгъыз олмагъан умюти саесинде, оларнынъ козьлери саесинде оларнынъ корюнип... тыш... тыш. кокнинъ мавы!

«Бирвар манъа башланды. Бу, гъалиба, тыртырлы кунъ эди, 1938 сенеси яз башланды, мен эки яшында эдим, эмджем мени алмагъа кельди. Бир къумач торбасында о, блузка ве эки чифт трусик къойды, сонъра меним эвимден чыкъкъан эр бир шейни бильмем. Мен о къадар кичик эдим ки, о кунъ «Виа круцис»нинъ «

Кокнинъ мавысындан тыш.

Фасиль Primo - Баба эви.

О, шимди эски яшамагъан харабедир, о, копек агълары тарафындан богъулып, тармелер тарафындан гъыджырдагъан, амма, чокъ вакъыт эвельси, Новарада, Мессина дагъларында, Энги районындаки бир сокъакъта, Мессина дагъларында улу къаленинъ тубюнде яткъан шеэрчик бар эди. чешме янында эв. Кириш къапу ички мердивенни берди, о, агъач клавиатурасы олгъан кичик ода олгъан биринджи къаткъа кетирди: о ятакъ одасы эди. Сен юкъарыдаки полгъа чыкътынъ ве ашхане бар эди, эгер оны чагъырмакъ мумкюн. Бир кошеше, макарон къазаныны къоймакъ ичюн къулланылгъан атеш ве демирден япылгъан таш плита. Огде, диварда асылып тургъан, мейдан киби къара къара, агъач къурбан ери, эки кривелли, бир кичик ве бир балабан, отъмекни

пиширмек ичюн фурун, ян тарафта кокюс ярым джюйрюси, бир маса, эки «фуррици». ве базы бир «Регин» курсюси. Ниает, бир де бир мейданчыккъа балкон бар эди, анда тек бир квадратта бир төшек бар эди. О чукьур 1934 сенеси сол тул къалгъан къартбаба яшагъан падишалыкъ эди. Сув астына агъач орътюси олгъан таш латритасы алынгъан эди. Канализация олмагъанындан, сонъкиси чыккъан къокъуны енгиллештирмек ичюн хызмет этмек керек эди. Эбет, эв сув ве электрик лампасындан азат эди, бу къолайлыкъ, о вакъытларда оларнынъ атта баронлары биле ёкъ эди. Онынъ янында тавукълар агъач устюнде ерлешкен Баглиогъа алып баргъан агъач къапу бар эди.

Бу кошеле, дюньянынъ тышында анам, о, тикишчи, эки къардаш ве апте, эписи ондан буюк олгъан къартбабасынен берабер яшады ве айны вакъытта Новарада яшай эди. Анам сарышын, арыкъ, конституциянынъ пек зайыф, пек назик чизгилери бар эди ве онынъ бетинде энъ чокъ дикъкъаткъа ляйыкъ олгъан, эм де сют, деерлик эр вакъыт къоркъкъан ве кедерли эки балабан мавы козь эди. Бельки, ананынъ апансыздан олюми, йигирми дёрт яшында олгъанда, онынъ джисманий ве ахлякый сынъырсызлыгъынынъ себеби олгъандыр.

Къартанайнынъ вефатындан бир къач йыл кечкен сонъ анам, онынъ бир комареслеринден бирисининъ къарышмасы саесинде, онынъ Принц Чармингнен таныш олды. Бабам Бадиавечкиянынъ зариф къорантасы эди, о, тютюнни ве ашнен бир мейханени идаре эте эди. О, буюк ишчилернинъ къорантасы эди, бабам исе эр кеснинъ айткъанына коре, пек дюльбер, узун бойлу, къою, тез ве ишкир эди. О, шеэрден узакъ бир кесирчикте яшады: аягъынен, яхшы леналы, ярым сааттен сонъ. Бабасы одун комюрини ташый эди. Анасы динамик къадын эди, саба о, оларнынъ тюкянда берген жанрларыны сатын алмакъ ичюн къатырлы Новарагъа барды: тютюнджилер, туз ве ашамагъа ярагъан шейлер. Мен эр вакъыт боюнда балабан къара шаллы, муштерилерни хабердар этмек ичюн газетаны да сатын алдым. О,

койде тек бир тюкян эди ве о эвде кьюу бар эди, ашатмакъ ичюн секиз агъыз олса да, эксиклик ёкъ эди.

Кечен акъшам о, меценатларгъа энди парылдамагъа ярдым этти - ве онынъ джепчиги – шарапны ренкли бир бакъышнен узатмагъа ярдым этти. Балалар ана-бабанынъ ишине эр вакъыт мирас къалдырмагъаны ичюн, бабам тавшаннынъ зенаатыны огренген эди. Бир вакъытлары эвленген бабам ве анам, бир вакъытлары эвленген нишандан сонъ, ENGIA районындаки чешмеде озь севги ювасы япмагъа кеттилер. Тамам докъуз айдан сонъ мен бу дюньягъа кельдим ве, мукъаддес дженубий адетининъ айткъанына коре, меним баба тарафындан къартанасы Концеттанынъ ады бар эди. Меним къаранлыкъ ве бурюшик терим олгъан назик яшына бакъмадан, эр вакъыт агълай эдим. Къартбаба, биз бешикке саип олмагъанымызны козь огюне алгъанда, мени онынъ къучагъындаки бутюн мукъаддес кунъни, латвиядаки гедже баба ве ананен юкъламагъа меджбур олды. Эр кеснинъ айткъанына коре, мен пек ярамай ве чыдамаз эдим. Бир къач айдан сонъ, мемлекеттеки ишлер сийрек олгъанындан, бабам Сардиниягъа ишке кетмеге къарар берди. О, дигер адагъа кеткенде, къызны ве къарынгъа тепкен башкъа бир махлюкънен анасыны къалдырды.

Мен йигирми айлыкъ олгъанда Роза аптем догъды. Ады ана тарафындан къартананынъ эди. *A differenza di Concetta, Rosa - sempre a detta di mia madre - era bellissima, bianca e rosa di carnagione, capelli castani che incorniciavano un viso armonioso impreziosito da due bellissimi occhi azzurri: un fiore, come il suo nome!* О къадар ки, анам чешмеге баргъанда, онынъ къучагъындаки достларынен гульдестенинен сув алмакъ ичюн сув алмакъ ичюн сув алмакъ ичюн ондан бутюнлей башкъа къызны насыл этип догъурмакъ мумкюн олгъаныны сорады. - ЧИС ККа, Русина, ойле ки, Билличкиа эди, амма Муэллиф...- Бу, Розина, ойле ки, о дюльбер, амма башкъасы... олар дудакъларнынъ гримасасы олгъан достлар дедилер. Бу арада бу вазиетте мен

раатсызланмагъа девам эттим, санки озь сынавымнынъ ордемине тенбиеледим, Аллагъа шукюр, истефа иле олмаса биле.

Икяенинъ девамыны икяе этмек ичюн, башта мен сизни Антония эмджемнен таныш этмек кереким, кыскъадан, zì 'nuoia. О, анамнынъ буюк кызы къардашы эди, оларнынъ экиси арасында он еди йыллыкъ фаркъ бар эди. О, козылери устуне тюшкен кирли сачлы алчакъ къадын ве бала ашы эди. Онынъ гъафлетте къалгъан череси онынъ олгъанларындан чокъ йыллар косътерди ве бош бакъышында тек о къадар хорлукъ бар эди. йигирми яшында, о вакъытта акъайы оларакъ, о, озь биринджи бита-къардашларындан бирине эвленди, тек «Семпион» галереясындаки эсерлерден къайтты, о, тул къалгъан ве учъ йыллы огълунен къалды. О, Мишель битам, Зì Микери, алчакъ адам эди ве III Витторио Эмануэле падишасынынъ плебей копиясы киби корюне эди, озь эвинде, мемлекетнинъ пек хас бир сокъагъында, аман-аман эки метр кеньлиги ичюн, озь эвинде яшай эди. О, дюльбер эв эди. Биринджи къатта андаки буюк меркезий сайыджы олгъан дюльгер тюкяны бар эди, о, диварлы эки шкафлы, анда о, резюме, цизеллер, эммек, бош ерлер ве люк сакълай эди, о къургъан масаларнынъ аякъларыны тегереклемек, керек олгъан мола. Пишка ве лезетлерни дегмек ичюн, япыштырмакъ ичюн, пытакъ ве лезетлерни ювмакъ ичюн агъач соба япыштырмакъ ичюн, эр ерде джыйылгъан софралар, диваргъа япыштырылгъан бир къач сега, ат перронлары, эчки бойнузлары ве къабургъалары киби базы бахтлы джазибе, кыскъадан, о одалардан бири, оларны о одалардан бири шимди олар тек хатырлавлар дюньясына аиттир.

Биринджи къаткъа агъач мердивен кетирильди, анда керамик плиткалы эки кень ода бар эди, о вакъытларда люкс, битамнынъ япкъан сервант, диван, софра ве раффиянен бир-бирине сарылгъан базы сандалелер, тюр себзе йиплери бар эди. Ёлгъа бакъкъан балкондан, мезагостогъа къадар, аббатлыккъа къаршы «Уфукъ»нынъ джесетлери къайтып кельген сонъ, Мадоннанынъ таджы башына токъунмакъ мумкюн эди. Экинджи къаттан

онынъ ерине Рокка Сальватестаны коре билесинъиз ве огде, эвлер арасындаки бир парылдаван, яваш-яваш, кокнинъ мавысы тышында, денъизге къадар, хусусан денъизнинъ бузлавы олмагъан, думан олмагъан, Вулкано уфугъынынъ телинде ве сонъра Липари, Стромболи ве бутюн дигер адалар: табиий шоу, парылдагъан чокъ ренкли открыткада коръмек мумкюн эди.

Биринджи къаткъа къайтып кельген даа бир мердивен, анда ашхане ве ятакъ одасы олгъан, биринджи пек кенъ, отъмек ичюн одун фурун ве аш пиширмек ичюн комюр демир демир собасынен донатылгъан эди. Бу, шубесиз, дюльбер эв эди, амма ашханенинъ къолайсызлыгъындан гъайры, энъ муим эв ишлери ичюн ашыкъып, дренажлы раковинасыз эди. *A quei tempi alcune comodità erano ancora inconcepibili.* Аслында, сувны цинк кварталарында джемаат чешмесине алып кеттилер ве сонъра экинджи къаткъа кетирдилер, анда оны буюк терракота опюшлерине тѣктилер, савутларны ювмакъ ичюн. *Non essendoci lo scarico del lavandino l'acqua del bacile veniva riportata al piano terreno e gettata nel gabinetto.* Къадын ичюн бу пек ёргъун иш эди. Эр бир инсаннынъ чыдамлылыгъынынъ сынъырында, Антония эмджеге урьметтен, биринджи ашагъан ерде ашамагъа меджбур олгъанда, эр бир инсан чыдамлылыгъынынъ сынъырында, озъ кульминацион ери олгъан, бельки де, алла текрарлангъан эди Айны шей, амма меним бунъа белли бир хатырлавым ёкъ.

Мишель бита, юрек ерине, къумташ маглиосы бар эди. Онынъ козьлеринде мен ич бир вакъыт башкъаларына назиклик я да мераметликнинъ бир парылдавыны коръмеген эдим. О, огълуны бакъмакъ ичюн эвдеки эмджесини айырып, ашамагъа, хызмет этмеге ве эр вакъыт «эбет, эбет» демек керек эди. Бу балконгъа биле корюнип оламай эди, ёкъса олар бея эдилер, о, деерлик эр акъшам достларынен мейханеге барып, ичмеге кетти.

О, эвлерине шашыладжакъ, дели агъач ве онъа якъын къалмакъ мумкюн олмагъан къокъулы нефеснен къайтты. Онынъ ерине, ягълы ярыкънен

эмджем, гедже кеч вакъыткъадже, ашамайып, бекледи. Quando il piccolo re tornava - spesso non aveva neanche la forza di salire le scale - sfinito si abbandonava sul bancone da lavoro pieno di polvere e lì sopra restava tutta la notte a smaltire la sbornia. Антония эмдже, эр шейге бакъмадан, оны «Пастран»нен къапатты ве сабагъадже оны сейир этмек ичюн онынъ янында отурды. Демек, кечирильген ве, бу къадар садъкълыкъ къаршылыгъында, о, атта барып, озь сой-сопларыны тапып оламады. Lui, geloso, meschino e prepotente, le andava a comprare il filo per rammendare, pettini, mollette per capelli e altre cose, per impedirle di uscire di casa. Оларны той мерасимине давет эттилер, Мишель бита сонъки анъ эвге къайтмады ве Антония эмдже анда барып оламады, сой-соплары акъайыны излеп оламагъандже. Оны ара-сыра олар инандырмагъа муваффақ олдылар, башкъа вакъытларда о, вакътында кельди, амма сонъра, зияфетнинъ ортасында, о, бутюн Могиа Могиагъа эвге къайтты. Вакъыт кечтикче о, аджджы ве кедер топлады, кимнендир чыкъып оламай, чюнки о, айры олгъаны ичюн, бутюн афталар девамында оны эзиетлеген ачувлы баш агърысы ве тишлерине ав эди.

One day a neighbor, so good and Pia, called Uncle Michele and reproached him for all the mistreatment he made to his wife: - you should be ashamed - he screamed - to make such a woman suffer... Antonia needs to take air, Эвде оны айырмагъа керекмей, о тышкъа чыкъып, кутълеге кетмек, сой-сопларына бармакъ керек, бутюн христианлар киби. Above all, she needs to walk, only in this way will the headache pass on...- The neighbor made a short break, then she continued saying: - less than an hour from here going down on foot for a mule track we have ернинъ ве кичик эвнинъ дам тубюнде ашхане ве язда ятакъ одасы оларакъ хызмет эте бильген даа бир бироз дымлы ода бар. Бу топракъта фындыкъ, инджир, мандаринлер, неСполь, юзюм, зиззол, алма, армут, зейтюн осюмликлери, къыскъадан, Алланынъ эр бир къуюсы бар.

Бильгенинъиз киби, къардашымнынъ вефатындан сонъ, эмджемни бакъмакъ кереким ве кампанияны даа чокъ бакъып оламайым, шунунъ ичюн оны сатмакъны тюшондим. Не ичюн оны алмайсынъ? Демек, сизинъ апайынъыз яхшы ава нефес алмакъ имкяны оладжакъ эди... Башта Мишель бита тартынды, амма сонъра оны зиярет этмеге кетти ве айны вакъытта озюни сатын алмагъа инандырды. Къыскъа бир вакъыт ичинде анълашма япылды ве мулък онынъ олды. Бойлеликнен, III Витторио Эмануэленинъ дубль, зияде акъыллы ве ирадели, Антония эмджеге теклиф этильди: - Сиз инджирлерни топламагъа огренирсинъиз ве оларны къурутаджакъсынъыз. Урбаларны ювмакъ керек олгъанда, озенге тюшип, оны темизлемек ичюн къумда тешик къазып, ичмек ве пиширмек ичюн керек олгъан сувны алмакъ керек. Къышта сувнен парылдагъан, амма мен бу манианы ашкъанда, къышта къолайсыз оладжакъ. Онынъ ерине кампаниядан зевкъ алмакъ мумкюн. Онынъ бакъышларынен Антония эмдже, кене де, оны насыл сифариш эттилер, ойле япты: - Кому сен, эйфззу.- Истегенинъиз киби, мен ойле япам, о, фукъарени итаатлы джевап берди.

Экинджи баб - Дюнъядан тыш

1936 сенеси башында фукъаре ве Зі Микери деръянынъ урулмасына якъын койлердеки Кастрангъягъа кочип кельдилер. Nelle varie frazioni di Badiavecchia, San Basilio e Vallancazza si sparse la voce che comunque lui era disponibile e la gente lo chiamava per i lavori. In those days there was the custom, even if today it may seem strange, that when they needed a table, a window, door or wardrobe, they called the carpenter and hosted him in their home: they improvised a workbench and the they made the керекли агъач бар. Мишель бита алетлерни алып, ишнинъ къурулмасына къадар ерде токътады.

Терек кесмеге чагъырып, къурумагъа бир-эки йыл къалдырдылар. Сонъра терек кевдесини диваргъа ерлештирдилер. Дюльгер тегерчикни юкъарыдан ве тюбюндеки ярдымджыны тутты: «Серра Серра Серра Мастро Десцио кимни Кассида думема» («Сега» я да «Гранд Уста» яринки «Кассапанка»ны япамыз).

Терек кевдесини диваргъа миндирдилер. Буюк бир тегерчикнен масаларны эльде эттилер ве буларнен пенджерелер, кроватьлар, гардероблар къурдылар. Бу ишни япмакъ ичюн о 4 яшында турды ве джебени ве демирлеринен юрди. Эвге кельген муштерилер онъа согъан ве бир юксек отъмекнен тазе сют теклиф эттилер. Тюште макарон ве бир парча пенир. О, ишни токътатты ве

Новарада базар куню эсапны төлемезден эвель, онъа биринджи аманат оларакъ эвде пиширильген отъмекни берди.

Бир къач йыл кечти ве онынъ огълу Туриллу озь терисинде оськен ве анълагъан эди ки, о, дюньяда ич де дегиль, къалгъан омюрини койлерде озьлерине айырып кечирмекни анълатмай эди. О, бабасынынъ зенаатыны огренген, ихтисаслашмагъа ве эбанист олмагъа истеген эди. О, бабасыны о санатны огренмек имкяны олгъан шеэрге ёлламагъа инандырмагъа муваффақъ олды. О, Катаниягъа кочип кельди ве эки йыл девамында шегиртликтен сонъ пек яхшы олды, о, о ишни япмагъа азыр олды, шимди он докъуз яшыннан берли онынъ ичюн онынъ къорантасыны шекиллendirмек вакъты кельгенини тюшюнди. Йыллар девамында о, чобан къызыны таныгъан ве эвленмеге къарар берген, амма огълунынъ къастасындан бир къадынга эвленмесини истеген Зей Микерининъ ирадесине къаршы чыкъкъан эди. О вакъытларда инанылмаз, амма бойле эди: чобаннынъ къызынен эвленген бир уста ичюн бу намуссызлыкъ ичюн буюк бир себеп эди. Баба ве огълу арасында о, апансыздан буюк дава чыкъарды, бу исе Турильуны бабасы ве огге анасындан озюни кескин шекильде четке чекмеге итеди. Янъы къорантасынен о, мемлекеттен чыкъып, Комогъа кочип кельди, анда озь ишине чокъ къысмет олды.

Биталарнынъ балалары ёкъ эди, шунунъ ичюн Турильлунынъ кетмесинен олар кескин шекильде къалдылар. Бу изоляцияны даа чокъ ёллагъанлар Антония эмдже эди, бутюн куньлерни оларнынъ этрафында гъыджырдагъан къушлар, къарылгъачлар ве чибинлернен лакъырды этмеге сарф этти. О, койлердеки о Спелонкада онынъ ич кимсенен лаф этмеге имкяны ёкъ эди. Тек Феррагостодаки Рождество, Пасха я да Мадонна Асунтанынъ байрамлары киби муим байрамлар мунасебетинен онынъ анамны тапмакъ ичюн койге бармакъ имкяны бар эди. Бу зияретлернинъ биринде озь девлетинден чокътан шикъетленген сонъ, о, къыз къардашына теклиф этти: - Урьметли Тереза, мен

эки кызынен пек чокъ шей олгъаныны фаркъ эттим, мени ишандырмакъ ичюн мени ишандырды, шунунъ ичюн сиз озюньизни багъышламакъ ичюн сербест оладжакъсынъыз. кызычыкъ. Мен оны ава яхшы олгъан койге алып бараджакътым ве буны яхшы япарым - анам ильк эвеля эминсиз эди, амма сонъра, эр вакъыттаки киби, озь кьолайлыкълы характерини козь огюне алгъанда, аптесининъ агъыр исрарлыгъы артында разы олды.

Меним ичюн сынав башланды. Бу, гъалиба, тыртырлы кунъ эди, 1938 сенеси яз башланды, мен эки яшында эдим, эмджем мени алмагъа кельди. Къумач торбасында о, блузка, эки чифт трусик кьойды ве мен эвимден чыкъкъан эр бир шейден хаберсиз. Мен о къадар кичик эдим ки, о кунъ «Виа круцис»им башланаджагъыны анълап оламадым. Биз ярым сааттен сонъ я да, бельки, бу янгъыыз ерге Кастрангъянынъ (Кассандра!) Санки беляны илян этмек ичюн, къыскъадан айткъанда, бу ад энди бутюн бир программа эди, о вакъыт олса биле Мен буны анълап оламадым. Акъай мени башта яхшы къаршылады, эмджем ара-сыра манъа озь севгимни эсир алмакъ ичюн бир къач къанфет алды ве о, анамны тапмакъ ичюн Новарагъа ёлдашлыкъ япкъанда, о манъа эр вакъыт исрарнен эвге къайтмакъ керекмей, амма осьмек яхшы эди о, янгъыыз эди Ве мени ана оларакъ япар эди. Мен бойсунмайып оламай эдим.

Бу арада бабам Сардиниядан къайтты, бир афта къалды, анамны юклю этмеге етерли, ве кетти. Биз 1939 сенеси олдыкъ ве келеджек сенеси Антониетта догъды. Антония эмджем мени Новарагъа алып баргъаныны аля даа хатырлайым ве биринджи кере аптемни коръди. Мен эвде къалмакъ истедим, мени кичкене Антониеттаны лекелемек ичюн, амма эмджем, меним омюримнинъ даа чокъ устасы, арбий киби къатты, деди манъа: - Турнемму эвде, сен фаззу еу 'на дюльбер causitta - (келинъиз, кетейик эв, мен япарым Озюньиз дюльбер кьокъла).

Биз катапчускъа кельгенде, о, меним къучагъымгъа къырмызы козьлю ресимлери олгъан «каузитта»ны къойды, къоркъунчлы. Мен озюмни къоркъа эдим. Бу меним эр вакъыт агълагъан девир эди, чюнки мен къартбабадан ве анадан Новарагъа къайтмакъ истедим, амма Цзю Антонияны инандырмакъ ичюн ич бир шей ёкъ эди: о, юрекни эр бир агълавгъа таш киби ве сагъыр эди. Биринджи учь йыл ичинде биз Кастраниядаки кой эвинде чокъ вакъыт кечирдик, анда джанлы рух ёкъ эди, тек сийрек алда этрафкъа даркъалгъан эвлерде отпускны коремиз.

Базар куню койге барып, анам, апте ве ана тарафындан къартбабасыны тапмагъа кеттик. Къартбаба мыйыкълы гузель адам эди. О, озь янында ара-сыра тыртыргъан тютюн кетирди. Къышта о мени плащнынъ астына алып, бир къач къанфет алмакъ ве хастаханенинъ устюндеки «Сцианкадитта»дан Остериядаки шарапны татмакъ ичюн мейдангъа алып барды. Акъшам биз Кастраниягъа къайттыкъ.

Бир къач гедже бита дайын группанен сынамагъа кетти, анда тромбон ойнагъан, сонъра мейханеде ичмеге токътады ве Арзильо койлерине къайтты. Кастраниядан 500 метр узакълыкъта «Кончеттина, «Нтоя...» дей башлады. Эвде эмдже бу арада топракъ савутларыны тютютеки сувны къыздырмакъ ичюн азырлагъан эди. Пишювнинъ ярысында, бельки де, шарапны ташламакъ ичюн, озюне сув къайнагъан бир делиль япты. Демир табакъта эмдже помидорларнен согъанны макаронны лезетлендирмек ичюн азырлады. Согъан пек пишмеген эди ве къусмакъны кетирди. «Аша, ёкъса къушакъны алып, джесетлерни берем...».

О вакъытларда венеция асыллы къадын Сан-Базилионнынъ эбанайы эди. Къышта озеннинъ толу битасында Мишель оны (Сианкалеада) Новарадаки аптекада алыш-вериш япмакъ ичюн омуз устюнде алып кетти. Эвде токътап,

«Антония, сувукътан кельген шалдан», — деди. Заваллы эмдже, о, Мишельнинъ севгилисиди олгъаныны анъладымы, бильмейим.

Мен шимди беш яшында эдим, койлерде четте къалдым, ич кимсенен лаф этмеден, мукъайт олмагъан айван киби олдым. Мен эр кестен утандым. Биз Новарагъа баргъанда, адамлардан къоркъкъаным ичюн, гизледим. Къомшулары бу денъишювни анъладылар ве шунунъ ичюн биталаргъа мени бала багъчасына ёлламакъны тевсие эте эдилер. Яхшы ки, биталар озьлерини инандырдылар. Бойлеликнен, бир кунъ саба эмджеси Мишельни манъа печенье сатын алып, баба тарафындан къартананынъ берген без саман сепетине къойды. О, печеньеенен берабер тазе йымырта къойды. О, шеэрнинъ аббатлыгъы янында ерлешкен бала багъчасына ёлдашлыкъ этти. Мени къаршыламакъ ичюн рафикъе къапуны ачкъанда, мен къычырмагъа башладым. Къоркъумдан алынган, сепетни ерге аттым, йымырта парчаланды ве эр ерге табанны кирлемеге кетти. Эмдже мени шамата къопарды ве эвие алып кельди. Демек, меним биринджи сыгъынма кунюм де сонъки олды.

Бу олды, мен дёрт яшындан берли битам: — Концеттина, Новарагъа барып, баш агъыртмасы ичюн Кармиери (тынчландырыджы) алып бара -. Мен феррет киби къатыр ёлуна чаптым, юнаныстан районындан кеттим, базыда чешме янында токътадым, сувсузлыгъымны сёндюрдим, «ду Суркатту» аптекасына кельдим. О, фармацевт, айретте къалды, мен къыскъа бир вакъыт ичинде барып, Новарадан йылдырым киби къайтып кельгенимни айтты. Беш яшында олгъанда, узакъ сой-сопларындан мени Барселонагъа алып бардылар. Анда мен биринджи кере... радионы коръдим ве динъледим! Биз де тюкянгъа нохут къумач парчасыны алмагъа бардыкъ. Сатыш къадыны теклиф этти: - къалпакъ ве без мараманы сатын алынъыз -. Сонъунда олар озьлерини ве сатыджы къадын эки къалдыкъларны мавы ве кок парылдагъан атласны бердилер. Эртеси куню бир къач кунъ ичинде урбаларны къаплагъан анагъа

токъумаларны кетирдик. Базар куню мен озюмни Новара маркизалары ве баронларынынъ кызылары киби ис эте эдим.

1941 сенеси кышта, дженкнинъ ортасында, бабам Сардиниядаки ишини озь достунен бир достунен шималь шеэринде кысмет кыдырмакъ ве онынъ эски тавукъ ишини алып, яшамагъа кьарар берди. Авада анам бабама етмек истегени имлясы бар эди ве бундан мен раатсызландым, о кьадар ки, бир кунь онынъ тёшегининъ астына тайып кеттим, мен союндырдым ве келеджек пирнич эмчеклерининъ эки данеси бир кьач кроустиннен козеттим, чюнки эмдже мени ич бир вакъыт юлмады. Мени зорбалыкънен алып кетти. Хатырлайым ки, мен бир кьач кьан корьдим, чюнки мен яралангъан эдим. Мен куньдюз ве гедже хызмет эткен тулпар кольмегини кьайтардым, шунунъ ичюн урба, ве кимсе сезмедиди.

Ана, кьартбабанынъ эвинден чыккып, бир озю кьалгъан эди. О, электрик лампасы, о вакъытлары лордларнынъ прерогативасы кьоймакъны тюшюнди. Оны ягъда «у лусу» кьуланмаздан эвель. Мишель бита оны айландырды: бир кьач куньден сонъ о, озь невбетинде электрикни чагъырды ве оны эвинде ярыкъны да ерлештирмеге меджбур этти, шунунъ ичюн мен мемлекетке баргъанда, мен де тик агъач мердивенлерде кичик бир ярыкътан зевкъ алдым. Мен шкафкьа (Латреада) бармакъ керек олгъанда, амелиятта онынъ лабораториясы артындаки биринджи кьатта олгъан саде бир тешик, янында эр вакъыт джыйылгъан олю сандыкълар бар эди, оларны риджа вакътында азыр олмакъ ичюн азыр олмакъ ичюн кьургъан бита.

1942 сенеси март айынынъ биринджи куню сабасында, кок кольмеклеринен мавы атласны кийип, онынъ битасы ве кьартбабасынен берабер Сан-Себастьяно мейданындаки постуаль посткьа, яни, эбет, автобускьа ёлдашлыкъ эттим, бу исе оларны озьлерине кьаршы чыкьаджакъ эди, о, гьалип демирёл вокзалына. яшындаки -эски гульдестени аптеси юксельмеге истемеди ве

битасы оны онъа инандырмакъ ичюн: - Эгер сен санъа Айетто дю пидти - (Мен санъа эки гол япарым) деди.

Мен, биринджи догъгъан, эмдженинъ тесиринде мен кетмедим ве Новарада къалдым. Мен энди агъламакътан сонъ битирмедим. Мен къартбабасынынъ къучагъында теселли къыдыра эдим. О да янгъгъыз къалды ве о кунъ ичюн мен онынъ янында къалдым, оны ширкетте къалдырдым. йигирми кунъден сонъ ананынъ биринджи мектюби кельди, олар сеятнынъ мувафакъиетли нетиджесини айттылар. Бабам оны эвде сув ве газ собасыны, онынъ янъылыгъы ичюн, къаршылайыджы квартира тапмагъа меджбур этти. Икяеде девам эте, кельген сонъ бир кунъ о, эвде сач устасы деп адландыргъан эди, оны модалы сач кесюв япты. Койде аман-аман эписи тупюкнен узун сачлар кийгенлер. Къыскъасы, омюринде биринджи кере анам къуванчлы ве тойгъан эди. Масалнынъ сонъунда о мени битамгъа тевсие этти. О, эльбетте, меним Кастрангъядаки азапларымны тасавур этмей эди.

Антония эмджеден сонъки бир кунъ мени койге къайтарып кетирди ве акъайына манъа биринджи сыныф китабыны сатын алмагъа буюрды, о, мени язмагъа огретмек ве октябрь айында биринджи сыныф ерине экинджисине къатнамагъа мумкюн олмакъ. Фукъаре манъа: Мен энди ойнап оламадым, амма аукционлар ве ракъамлар язмакъ ичюн вакъыт айырмакъ керек эдим. Оджа дерс берген ердеки Сан-Базилиодан кечип кетти. Онынъ ады Мария эди, о, эмдже бильген бир капитаннынъ къызы эди. Онъа бир стакан сув теклиф этти. Бу арада мен онъа дефтерни косътердим ве о мени сыйпады. О, торбадан къырмызы къалемни чыкъарып, «Брава»ны язды. Меним ичюн аджайип олгъанымны макътады, не къадар бахт. Мен эр кунъ даа меланхолия олдым, мени баба тарафындан ве къартбаба-къартаналардан алып кетмек ичюн оларны огютледим, амма эмдже бу керек олмагъаныны айтты.

О, манъа насыл мунасебетте олгъанымны ве беслегеним акъкъында хабер эте биледжегимден къоркъа эди. Аслында, аш осьтюремек ве инкишаф этмек керек олгъан къызгъа етерли дегиль эди: саба олар манъа пенирли къатты отьмек парчасыны, куньдюз помидор салатында ве эки зейтюн бере эдилер. Акъшам онынъ акъайы Антония эмдже олгъанда, хам согъангъа эсасланып, импровизациялангъан соуснен бираз макарон пиширди. Ве эгер мен оны ашамасам, бочка тыртырыны ичмеге риск эте эдим. Бир къач геджеде о, макарон ве бакъла я да бир чешит йымшакъ йымшакъ полента пиширди. Тек Рождество, Янъы йылда Карнавал ве Пасха тавукъ я да тавшанны ольдюрдилер. Январь айында олар домузны ольдюрдилер, анда аччы салям ве буюклер эльде эттилер, амма оларны дамладжынен ашамакъ керек эди, ёкъса олар йыл девамында етерли олмаз эдилер. Базар куню бита битасы тек бу акъта тюшюнген кирли учьлюкни сатын алды, шимди де, шимди де, мени игренчликке кетире, я да пытакъ пытагъына дёгюльген ичеклернинъ, сонъра къовурылгъан эди. Олар эписи учуз ашайтлар эди, чюнки оларнынъ айткъанына коре, къартбаба-къартана киби исраф этмек керекмей эди ве олар манъа текрарладылар: - Бакъынъыз, оларда эр вакъыт колбаса ве стоцко балыкълары толу текгами бар, ашамакъ ве ичмек. О адамлардан - дедилер - узакъ турмакъ керек -. Биталар дигер сой-соплары мени къытада анама ве бабама етмекни исрар этмеге инандыргъанларындан къоркъа эдилер. Олар оларны олардан нефретлендирмек ичюн о къадар чокъ шей яптылар ки, базада, оларны къаршылап, оларны корьмемек ичюн, эллеримни козьлериме къойдым.

Сентябрь кельген эди ве мен къабул имтианларыны экинджи сыныфкъа алып бармакъ керек эдим. Биталар мени койге алып бардылар, мени козьден кечирмек ичюн, диндарнен озьлерини тевсие эттилер, оджанен берабер экинджисинде ве имтиан комиссиясынынъ оджасынен берабер оладжакъ эди. Олар меним хавфсыз юксельтювимни алмакъ ичюн йымырта бахшышына

эписине кетирдилер. Меним о адамларнен ич бир вакъыт алякъада олмагъан эдим, сыныфта каламаийлернен бир къач эки ерлик агъач скемле бар эди. Меннен берабер тамир имтианларыны якълагъан башкъа къызлар да бар эди. Олар мени тахтагъа къошмалар ве чыкъарувларны чездилер. Эм каламаи, эм де тахта меним ичюн мутлакъ янъылыкъ эди. Мен къоркъу ве утанчтан бир япракъ киби къалтырай эдим, операцияларны чезмеге бильмей эдим, чюнки Антония эмдже мени тек бирден онгъа язмакъны огреткен эди. Сонъ дефтерде бир ибаре язмакъны риджа эттилер, бираз тюшонди, лякин къайсы ёлнен башламакъ кереклигини бильмей эдим. О къарышыкълардан сонъ, дворник мени эвде ёлдашлыкъ этти. Эмдже ондан тестнинъ насыл кечкенини сорады ве дворник пек яхшы кечмегенини, амма сонъки укюм оджаларгъа багълы олгъаныны джевап берди.

Аджаип ки, нетидже мусбет олды ве мен экинджи сыныфкъа окъумагъа къабул этильдим: мектепке бармагъа азыр эдим, амма фартукъ меселеси пейда олды. Мишель бита кечкен кунъ тюкянгъа барып, къара къумачтан къачкъан эди. Антония эмдже бир кунъден зияде меним формамны япты. Папканы алмакъ ичюн даа чокъ пара керек эди. Биталарнынъ парасы бар эди, лякин оларнынъ аман-аман джыйма мыхы бар эди, шунунъ ичюн о, оларнынъ капоты, ашап, пенджерере клипли фанер папкасы япты. Къалемни биле алмадылар. Дайы индже одун парчасы олгъан бирини къурды, онынъ уджунда ниб тикильген. Эки дефтер ве къалем оларны суррогатлап оламады ве зорнен сатын алмакъ керек олды. О 1942 сенеси октябрь айынынъ биринджиси мени мектепке алып бара. О, подестадан кетмезден эвель, мектеп талап эттиги ичюн, мен, эльбетте, чыкътым, чюнки мен, эльбетте, чыкътым. Оджа мераметликнен толу эди ве мени симпатиянен къаршылады, лякин мен ондан къоркъа эдим, бельки де, чюнки бабасынынъ макарон заводында балалыкъта олып кечкен къаза себебинден резина протез бар эди. Биринджи скемлелерде манъа ер тайинленди. Мени бир йыл эвель коръмеген янъы аркъадашларым,

оларнынъ арасында мырылдагъанларымдан меракълангъан: - амма иееви сауса сисса -сисса бармы? - (Бу арыкъ къыз ким?). Мен пек къоркъуздым ве утандым, агъызымны ачып оламадым ве оджа мени севгинен берген суаллерге биле джевап бермедим.

Мен ичкисиз къыз эдим ве сидикке етмедим, сидик чыкъармакъ ичюн чыкъмакъны риджа этмеге джесаретим ёкъ эди, ве мен буны манъа япкъан сонъ. Демек, эвге кельгенде эмдже мени бочкагъа толдурды, чюнки о, эртеси куню вакъытында къурумайджакъ урбамны ювмакъ керек эди. Кунълер кечти ве эр сефер бир шей етсе. Оджа кундюз ортасында кельди, мени туалетке йиберди, лякин базада оны унуттым ве мен къайтарып манъа еттим. Аркъадашлар мени итибаргъа алмадылар ве мени раатсызлагъан киби къачтылар ве олар меннен достлашмагъа биле тырышмадылар.

Оларнынъ арасында койде корюшкенлери ичюн, олар бири-бирини таныдылар, мен исе койлерде эвге бармакъ ичюн деерлик бир саат юрге меджбур олдым ве шунынъ ичюн оларнынъ досту олмакъ ичюн имкъанларым ёкъ эди. Биталар койге тек базар куню достларнен таныш олмакъ ве оларнен бир шише шарап огюнде бир къач къуванчлы саатлер кечирелер. Лякин чокъ вакъыт эмдже эвде къалды, акъайы ичюн иш сифаришлерини алмакъ ичюн. Алты йыл девамында узун юксек къатлы къатыр трассасында юрдим. Ярым ёлда оджаны теклиф этмек ичюн япракъларнен сарылгъан бир дестени топламакъ ичюн токътадым.

Мен чыкъарув мектебине кельдим. Уйледен сонъ мен цикадаларнынъ сагъырджы френиреси ве янгъынлы кунеш, джанлы бир рухкъа расткельмейип, койге къайттым.

Мен о токъувда бошаттым ве о багълы олмагъан атмосферада озюмнен озюмнен хаялланмакъ ичюн янгъыыз къалдым. Эсерни битирип, деерлик эр вакъыт мейханеден кечип, геджелери эвге къайта. Кимерде, адеттен зияде

парлакъ, гъайып олды ве эвге къайтмады. Эмдже ве бир къач къомшу гедже ярысында, фенерлернинъ ярыгъынен, оны къыдырмагъа кеттилер. Оны ерге йыкъылгъаныны тапкъанда, олар оны къайтармагъа инандырдылар.

Бу арада мектепте яхшы бир шей бирлештирип оламадым. Биринджи чериктен сонъ оджа рапорт карточкаларыны даркъатты, сонъра дестенинъ бельгилеринен ве, афсус ки, бутюн етишмеген мевзуларда: меним рапорт картамы сыныфта энъ фукъаре эди. Эмджемни рухландырмакъ ичюн мен онъа дигер рапорт карталары менимки киби олгъаныны айттым ве эмдже деерлик тутып къалды. Демек, кунъ-кунъден озъ башыма джесарет алдым ве сыныфта базы аркъадашларнен достлашмагъа тырыштым. Мен оларгъа якъынлашмакъ истедим, лякин олар мени озъ чыкъышларындан тыш къалдырдылар, бельки де, оларнынъ козьлеринде мен фукъаре бир кой къызы олгъаным ичюндир.

Учюнджи баб - къум оюнлары.

Кастрангияда ялынъызлыкъта кечирильген йылларда вакъыт ич бир вакъыт кечмеди, чюнки япыла бильген тек бир шей бутюн мукъаддес кунъни, язда цикадаларнынъ сагъырджы френиресини динълемек эди, о вакъыт денъизден башлангъан сирөөкко деренинъ Зиг Заг ёлу бою инсинузия эте ве вадийни кьойды. Къышнынъ айванлары меним достларым эди. Бойлеликнен, вакъытымны фантазия этип кечирдим. Мен кокнинъ фонунда я да тереклернинъ пытакълары арасында манъа корюнген сымалардан башлап, озь дюньямы яптым: лаф этеджек кийик айванлар, мен Рокка Сальватестанынъ четине сыра кьойгъан рыцарьлар ве сонъра меним тылсымлы къудретлер оларны тюшти, къоркъудан оларны ёкъ этмекни козьде туттым. Сонъ мен Рокканы дагъдан апансыздан айырылып, бутюн акциялар ичюн дешетли сачкъан аждерхагъа чевирдим. Мен учкъан къайыкъларгъа чевирильген булутларны денъиштирдим ве узакъ денъизнинъ тышында, анам ве аптелерим мени беклегенде, кокте сеят эте эдим. Деренинъ сувындан чыккып, дере ичинде илерилеген дев айванларгъа чевирильгендже, шишкен чатлакълар осюмликлерни де тамырындан чыкъларды.

Кимерде Антония эмджемнинъ хош олмагъан юзюни хатырладым. О, мени севмеди, мени севмеди ве мен оны нефретлендим: анам мени къыз къардашына ишандыргъан эди, амма о манъа да бир кунъ мени алмагъа келеджек о манъа сёз берди: шунынъ ичюн мен чокъ вакъыт тереклерге миндим, мен уфукъны тешкердим, онынъ бабамнен берабер без атнынъ аркъасына кельгенини корьмеге умют этем. Сан-Базилио ве Вальланкаццанынъ къомшу койлеринде адамлар эписи кеттилер. Бутюн булар тек къадын-къызлар, балалар ве бир къач къартлар къалдылар. Олар омюрнинъ тек токъунгъан сессиз койлери эдилер. Вакъыт токътагъан эди ве адамлар эр шей денъишеджегине инангъанлар, бир кунъ, дженктен сонъ, цивилизация озъ гъалебесини о даркъалгъан эвлер, олюмге ве чайкъалып юрмеге меджбур этеджек эди. Мен достларым олгъаныны истейим, биль ки, мен янъгъыз ве ташлап кетмейим, къорчалана бильмек, мен буларнынъ я да буларнынъ эвинде сыгъынмакъ мумкюн олгъаныны билип. Меним къорантасыз олгъанымны, ана-бабам денъизнинъ къаршы ялысында, о сонъсуз мавыдан тыш, мен ве олар арасында юксек ве енъильмез бир дагъ киби олгъаныны айтмагъа акъкъым ёкъ эди. Онынъ ерине мени пис мунасебетте булунгъан эмджемнен яшамагъа меджбур олдым. Мен буны тюшюнгенде ве оны о кычырув ве вахший сеснен ачувландыргъаныны корьгенде. Къычырмагъа, къычырмакъ, акъаретлемек ве эвельден айтмагъа япылгъан сес.

Айванлар биле онынъ сесинден къоркъа эдилер. Тек къоджасынен о, сынъырны тюшюрди ве сеснинъ колеми озъ-озюни бутюнлей кьойнынъ ичимликлерине чевирди. *Mia zia pensava che una bambina non fosse in grado di capire cosa le succede intorno. Non soltanto io capivo tutto, ma, in più, non restavo muta né passiva.* О, токътамайып чатышма эди. Сонъсуз ве ёргъун бир куреш. Эр вакъыт келеджек акъкъында тюшюндим: о къарт ве чаресиз, мен яш ве

кучлю, амма эр шейге бакъмадан, мен онъа ярамай мунасебетте булунмаз эдим, бу меним табиатымнынъ бир кысымы дегиль эди.

Кимерде урбаларны ювагъа баргъан адамларны тапкъан, лима япмакъ ичюн, яни чаршафларны ювып, джылтыравукъларны къамчыларны ювып, тасмаларны ювып, тасмаларны ювгъанымны тапкъан эдим. Я да кыркъув девринден сонъ, къой юнъини ювагъа кельген сонъ, кунеште къуруткъанда, оны безлаштырмакъ ве сонъра оны тешеклернинъ матрасларыны толдурмакъ ичюн къуллана эдилер. Ялынынъ ташлары арасында къалгъан джыллыларны топламагъа бардым ве оларнен берабер ямачыкъ къокъламны кийиндирдим. Мен не япмакъ кереклигини бильмеген сонъ, креветкалар кыдырмакъ ичюн рива-дель деръясындаки ташларны котерип башладым, усталыкънен оларны пармакъларымнен башым устуне синъдирдим, тырнакъларынен пармакъларынынъ огъуне кечмек ичюн. Мен оларны эвге кетирдим ве акъшам, эмдже атеш якъып, къавурып, ашагъанда: меним ичюн бу махсус акъшамлыкъ аш эди. Кимерде кырмакъалар ерине, таш котерильгенинен, олар вертикаль секирювнен, мени къоркъудан секирге меджбур этеджек кичик къоркъкъан бакъалар тэктилер. Мен оларны меним плейдашларым деп тюшондим ве базада бутюн гедже къаранлыкъта оларны ялынъыз къалдырмакъ керек олгъанына афу этем. Акъшам сеснен эвге къайтмакъ керек олгъанда, вадийде яратылгъан янъгыравны къулланып, Мишель битамны чагъырдым. Кимерде язда вадийде даа юксек бир эвде яшагъан Скардино къорантасы олгъанда, оларны тапмагъа бардым. Мен къардашлардан энъ кичик олгъан Мимманен ойнадым.

Пиппо бизге къокълалар ичюн сандалелер ве масалар къурды. Бир къач саат ширкетте кечирмек гузель эди. Саба олар, озеннинъ о бир тарафына, сют алмагъа баргъанда, мени чагъырдылар. Оларнынъ толдурмакъ ичюн ковшы бар эди, «концепция» оны сагъгъанларыны корип, мемнюн эди. Сыгъырларнынъ ходжасы, Капеллеядаки Микка аджыныкълы алда, манъа

ярым стакан теклиф эте. Эмдженинъ эвинде сют йылына эки кере корюльди: гогерджинлерни аннелли сызыкънынъ ренкли йымыртгасынен азырлагъанда, о, печенье ве Пасха байрамыны япкъанда. Сют къайнатылгъанда, сонъкисине къадар тюштим. Миллет эвинде кой эвинде битамнынъ бир тёшегинде, эгер оны тёшек деп адландырмакъ мумкюн олса, чанакъ дёшекли эки демир чегерткиге къоюлгъан балталар бар эди, чюнки Криннинъки оны Новарада къалдыргъан эди. Мен юкъарыдаки эски арбий ёргъаннен саман ичинде юкъламакъ керек эдим, ягъланды ве фрейдинг яптым. Мен де куньдюзлери трусиксиз ташыгъан тулпар кольмекнен яткъыздым. Эр геджеки сувукъларны тасвир этмек мумкюн дегиль. Ягъмур ягъгъанда, дамгъа ичине кирген сувны топламакъ ичюн савутлар керек эди. Эгер геджеси сидик чыкъармакъ керек олса, эвден чыкъып, оны адымгъа якъынлаштырмакъ керек олды. Эгер мен анъламасам, хаяллангъаным ичюн, саман ичинде яптым, сабада да бочка тыртыры алдым. Антония эмдже де куньдюз къулангъан кольмекнен юкълап къалды, Мишель бита анасы буны япкъаныны бакъты.

Юкбу мерасими адеттеки ритуалгъа коре олып кечти: башта яткъанда, сонъра о эмджеге къадар эди, сонъра бита озь штаныны ве сатырларыны чыкъарды. Куньдюзки вакъыт девамында о, тёшекке барып, диваргъа къаршы маса устуне къоюлгъан ягъ лумыны сёндюрди. Мен, масхара олгъан, озьюмни козь огюне алмай киби япкъан киби яптым: о, диварда проекциялангъан атешни сёндюргенде, къытай кольгеси киби, онынъ шекили саллангъан «Дин-Дон» иле проекциялангъан атешни сёндюргенде. - О не гузель тазе! - деди, чюнки ичкен шарап онъа ойле къызды. Оларнынъ тёшеги янында эки наушник бар эди, яни эки балабан къамыш сепет къуругъан инджирни туттылар. Олар оларны кирли ве ягълы джыллылыкъларнен къапладылар ве сонъкиси битанынъ темиз ич урбасы эди. Ятакъым янындаки бир сандыкъта олар къышта мектепке, ич урбаларымгъа ве эмдженинъ мектепке баргъанда, башымнынъ этрафында мени сарып алгъан мараманы сакъладылар. Мен

оларны тек базар куню Новарадаки «Месса»гъа баргъанда къулландым. Биталар койлерде оларны къоймакъ керекмей, чюнки биз оларны керексиз алда истимал этеджегимизни айттылар.

Январь айында олар домузны ольдюрдилер. Бир къач колбаса ве тузлу ягъ азырладылар. Буюкке батырылгъан терракота къазанында къайнатылгъан аякълар сакълана эди. Адет узьре, олар майыс айында тазе кенъ бакълаларнен истимал эте эдилер, чюнки оларны эвельде анъаневий оларакъ ашамагъа мумкюн олмады. Бир кере, апрель эди, мен эмджеден пек ач олгъаным ичюн сорадым ве отьмекнен не ашайджагъыны бильмей эдим. Эмдже, дели олгъанымны айтып, къычырып башлады. Бир кунъ мектептен къайткъанда, Офелия аптемнен къатырлыкъ трасса бою расткельдим. Олар ананынь оксюзлери ве Франциядан бабамнен къайтып кельген эдилер.

Олар менден чокъ зияде солгъун эдилер, мен аджый эдим ве мен оларгъа: Мен яшагъан ерге кирем, бу саатте эмджем сув алмакъ ичюн чыкъты, фурунда аш олгъан къазан бар, ал, аша, амма бир шей айтмай, кимсе манъа тешеккюр бильдирдилер ве ачлыкътан итедилер, меним насиатларымны тартынмайып изледилер. Биталар бакъла пиширген сонъ, олар домуз этини алмакъ ичюн кеттилер ве онынъ ерине тек къазанны таптылар: эльбетте, мен чокъ куньлер девамында олгъанымны тюшюнем, олар манъа къаршы ачувландылар. О вакъыт озюмни пек гъурурлы дуйдым, чюнки биринджи кере оларнынъ ачувлыларына къаршы буюк дженкте гъалебе къазангъаны акъкъында хош дуйгъум бар эди. Гигиена бурюшиклери олмагъанындан бутюн эвде бозулмагъан. Геджелери меним бойнума юмрукъ урдылар ве эмдже мени эр акъшам зейтюн ягъынен ягълай эди, бурчакълар меним къанымны эммеге ёл бермедилер. Сабамда боялангъан киби, боюн бар эди. Эмдже киби, башымны ювмагъа алышмагъаным киби. Дигер тарафтан, эмдже сачларны бурюшип, джыйыштырмакъ ичюн сув ве шекернен ягълай эди.

Сыныфдашларым исе эр вакъыт темиз эди. Оларнынъ энъ фукъарелери биле мен киби кирли дегиль эди. Оджа да мени сонъки скемледе эр кестен узакълаштыргъан четке чекильмек ишине иссе къошты. Беденим тариф этильгенине коре, кирли эди. Мени йылда бир кере озенде, койде энъ муим олгъан Феррагосто зияфети мунасебетинен ювдылар. Бир кере анамны тюшюнгенде, еди яшына якъын эдим, джезвенинъ къайнагъан кульге тюштим. *Mi bruciai la mano destra e la zia non mi portò dal medico, ma ogni giorno mi medicava con delle erbe. Avevo due bolle simili a due uova di piccione, gridavo dal male me lei non si commosse mai.* Сычанчыкълар мени гъыджырдаткъан киби олдылар.

Бир-эки айдан сонъ тедавийленген муджизем бар ве мен даа озъ нишанымны сакълайым. Мектеп девринде, бир базар куню мен балконда олгъанда, ашагъы тюшкен бир къыз менден онынънен берабер Винченцина ханымнынъ катехизис дерсине бармакъ истегенимни сорады. Мен бунынъ не олгъаныны бильмей эдим, чюнки эмдже мени тек энъ муим байрамлар мунасебетинен кутьлеге алып барды, кильсеге бармакъ не демек олгъаныны анъламадым. Бизим эвимизнинъ огюнде бир руханий, Бууми баба яшай эди, лякин мен оны пек аз расткетирдим ве истемейип бакътым. Эмдже мени бурюшикке къадар текрарлады: - эгер о руханий онъа озъ тилини кеседжегини айтса -. Не къадар мен катехизизм дерслерини кечмек ичюн бекленильмеген алда рухсет алдым. Мен деръал о муитге озюмни онъайтлы таптым. Яш ханым манъа китапчыкъ ве газета багъышлады. Мен Иса акъкъында эшитип, буюк къуванч дуйдым. Мен эвде бу акъта лаф эттим ве олар мен даа пек кичик олгъанымны джевап бердилер. Мен, ялан айтып, группанынъ бутюн группалары оны япаджакъларына джевап бердим. Акъикъатта олар энди яратылды, лякин, Мисс ве мен разы олдым ве биз Сан-Николанынъ руханийинен тарихны ерлештирдик: Корпус Домини куню.

Беяз урба меселеси пейда олды, амма кимдир эмджеге рафикъелер оны кирагъа алгъанларыны бильдирди. Узюн -бекленген кунь кельди: саба о, Дигиуна кильсесине ёлдашлыкъ эте. О, дигер къызлар олгъаныны тюшюнди, чюнки о, катехизизмнинъ ханымынен багъланмакъ тешеббюсини ич бир вакъыт алмагъан эди. Мен озюм янгъыыз къалгъанымны анъладым, о манъа исрар этти: - Багги, тербиесиз -. О, башкъа адамларнен оджам да о саба Мессада эди. Базы къадынлар оны тынчландыралар. Руханий кельди ве мени къолунен алып, мени къасеветке кетирди. О манъа эвель эшитмеген гузель сёзлерни айтты. Мен дженнетте учкъан киби олдым ве меним арамда: — руханийлернинъ тильни кескенлери, керчектен де, олар баланынъ азапларыны анъламагъа бильгенлери догъру дегиль -. Эгер мен оны къучакълап, къуванчнен опъкен эдим.

О, мени «Паннес» ичюн беш «Аве Мария» ойнамагъа меджбур этти ве мен бу ерге къайттым. Эмджем менден руханийге анда бу къадар къалма, деп айткъан эдим, мен исе: - яш ханым итираф этти, итирафны гизлиден огретти -. - Эбет, амма биринджи кере манъа айтмакъ керек - Арпия исрар этти. Япмагъа бир шей ёкъ. Кутьлевий, коммуникация ве чыкъышта олар мени битанынъ къолуны опъмеге ве: - Воссия багъышласын -. Мен къартбабадан башладым, эр вакъыт бир джумледен, сонъра бутюн сой-сопларыны айланып чыкътым. Гаетена эмдже манъа китапчыкъ берди. Мен ач эдим, амма кимсе манъа ашамагъа теклиф этмеди. Адет узьре, мерасимден сонъ, печеньелернен гранитаны алмакъ ичюн, баргъа бармакъ адет эди, амма оларны экономия маньясындан алдылар: куньдюз биз макарон табагъыны ашадыкъ ве куньдюз биз фоторессамгъа бардыкъ, чюнки сой-соплары анамгъа бир Фото ёлламакъны теклиф эттилер.

Мен экинджи сыныфны битирген эдим, пек алчакъ рейлернен юксельтильдим. О йылы бизге бутюн яз койлерде булунмакъ керек эди. Мен къаршым: - энъ олмагъанда, базар куню мен Мессагъа бармакъ ве янъгъыз олгъан къартбабаны тапмакъ кереким -. О, пек яхшы адам эди, астмадан хаста эди. Къыз оны, бираз гъафлеттен, акъай тарафындан шартлангъаны ичюн бираз гъафлетте къалдырды, эр вакъыт къомшуларгъа, сой-сопларына ве баба-ин -къусагъа ачувланды.

Мен кетенни ювундырмагъа алып бардым ве оны Михерилло гизлегенлернинъ эмджесине кетирдим, ёкъса олар беля эди. О, бабасына биле севги дуймады: бир кунь онынъ ярысы онынъ ольгенини тенбиелемек ичюн Кастрангъагъа кельди. — Эгер кетмесенъ, оны тедавийлемек ичюн Каучиге алып барасынъ (окъта тепмек) онъа.

Койде зияфетте олгъанда, мюзиклнинъ компонентлерине «къатты парча» теклиф этильди, бу дондурма онынъ хусусий изченлигини бойле чагъырды. Мишель бита, о, буны бегенмегенини я да адеттен тыш джесюрликнинъ адеттен тыш ишаретине итегенини ич бир вакъыт анъламады, мени пасны

корип: «Кончеттина, кель, дондурма ала». Ве бойлеликнен, мен фырсагтан файдаланып, о сийрек вакъиаларда, яхшы бир шей.

Бир къач вакъыт эвельси доктор Косентино Ди Бацено манъа хатырлавымда гъайып олгъан бир детални хатырлатты. Музыкалы группа шеэрнинъ сокъакъларында балаларны чалгъанда, парадкъа къошулмагъа тырышты. Амма оларнынъ барлыгъыны акъламакъ ичюн компонентни «бильмек» керек эди. Буны исбатламакъ ичюн онынъ курткасынынъ джебине бир эль туттынъ. Мен Мишель битамнынъ пешинден бойле ёлнен кеттим, бабанынъ башлангъыч ве оксюз оджасынынъ огълу Джианни Косентино исе элини ёлбашчынынъ башына тутты.

Новарада дженкнинъ ортасында бир къач бомба тюшип башлады. Эр кес къачып, базы танышлар бизнен берабер Кастрангъяда сыгъындылар. Меним ичюн бу зияфет эди, чюнки мен ширкетте ола билир эдим. О, ара-сыра шплинтлернинъ сызгъыргъаныны дуйды. Бомба иле йыртылгъан Орландо хамыр тюкянынынъ саибининъ огълунынъ фаджиалы хабери де кельди. Домодоссолодаки ана, дёртюджи кере юкюлик вазиетинде, Роза ве Антониетта иле ялынъыз къалды. Бабамны нишан япмакъ ичюн Сицилиягъа къайтарып чагъыргъан эдилер. Кетювден бир къач ай кечкен сонъ, анасы Эмма адлы кичкене къызчыкъны догъургъаныны ве дёрт баланен имтияз бекленильгени ичюн эвге къайтмакъ имкяны олгъаныны биле эди.

Языкъ ки, о, Домодоссологъа кельди, анда адджы сюрприз бар: Эмма 12 куньден сонъ яшамакъны токътаткъан эди. Эки куньден сонъ джебэге къайтмагъа меджбур олды. Бир къач айдан сонъ - бу 8 сентябрьден сонъ беллисизлик ве стабильсизлик деври эди - о, арбий хызметтен къуртулмагъа муваффакъ олды ве дженкнинъ сонъунда анасынынъ етмесини беклеген Новарагъа къайтты. О, кичик аякъкъап тюкяныны ачты. Эр кунъ оны корьмеге

бардым. Тимири, амма яшым ичюн акъыллыджа менде олгъан интуиция бар эди, баба эвли къадыннен, амма арбий акъайынен юкълады. Бир кунь Пицца Бертоламиге чыкъкъанда, кассагъа кирдим. Онынъ янындаки тюкяннынъ адамы бабанен лакъырды этти. Мен индекснен ашыкътым ве медицина бабамны анасыны терджиме этмеге меджбур этти. Къомшу мени алмагъа муваффакъ олды, бабам исе мангъа «ишинъни япты» деди. '44-те къаверенки бала догъды, онгъа ошай....

Бадиавечияда баба тарафындан къартбаба ашкъазан раки хасталыгъынен хасталанды. Оны корьмек ичюн эмджеден рухсет алдым. Мен чокъ вакъыт Кастрангиядан тюштим ве озен бою узангъан ёл бою кеттим. Ятакъта оны тынч-тюфетте хатырлайым. Къартана даа тюкяннен мешгъуль эди ве онгъа аз вакъыт айыра биле эди. О, къарылгъачларны авламакъ ичюн, элине зейтюн ярчыкъ къойды, лякин даа бетерлешти ве энди кучю ёкъ эди ве мен оларны авладым. 1944 сенеси ноябрь 2-де 66 яшында дженнетке учып кетти. Бабам даа Сицилияда эди. Дженазеде биталар да иштирак эттилер.

Эр вакъыт анамнынъ мектюби алдым. 1990 сенеси бабам Домодосолага къайтты ве меним агъам Джузеппе 46 сенеси догъды.

Дёртюнджи баб - ягъ, сой-соплар ве яман козь.

Дженк бутюн дюньягъа ачувланды, алякъалар агъыр эди ве биз энди ананынъ анасыны къабул этмеймиз. Яхшы ки, бабаны Берсаглиери джесетинде Сицилиягъа къайтарып чагъыргъан эдилер ве бир къач кунъ сербестлик олгъанда, мени коръмеге кельди. Дженк себебинден койлерде адамлар чокъ эди. Кочъкенлер, адет узъре, он беш кунъ токътадылар, амма сонъра койде бомбалавларнынъ хавфы бар эди ве олар бутюн йыл девамында койлерде къалмакъны зияде бегендилер.

Эр вакъыт мен о адамларгъа сыгъындым. Ашны джойгъанда эр вакъыт дёрт баласы яхшы кейфте олгъан къоранта бар эди. Мен чокъ къуру инджирге саип олгъан ве олар кимсеге бермедилер: мен гузель бир авуч алдым ве гизлиден кетирдим. Сабалыкъ ашкъа бираз фава бакъласы бердим мен оларны олар ичюн аядым. Атта къатты отъмек: мектепке бармаздан эвель эмджем мени джебиме къойгъан дилим Мен оны о балаларнен больдим ве къаршылыкъ оларакъ манъа бир къач лист бердилер, олар мени салланувда ойнамагъа меджбур эттилер ве олардан бирисини къурды. оюнджакълар, сандалелер ве мени ве онынъ кичкене къыз къардашыны тайинлеген къокълалар ичюн тёшеклер, буюк къыз къардашы исе бизни яма къокълаларыны япты.

Кимерде ойле олды ки, мен озенге тюштим, анда этрафтаки къадынлар кульнен урбаларны ювмагъа кеттилер ве эки балабан ташнен котерильген савутта сувны къыздырмакъ ичюн атешни якъмакъ ичюн бакъмакъ ичюн къалдым. Мен эмджени япмакъ ичюн бу операцияларны ич бир вакъыт коръмедим. О, ягълы ве пек кирли урбаларыны косътермеген адам олмагъан вакъытта, деерлик ич бир вакъыт ювулмады ве озенге барды.

Башкъа вакъытларда мен эки-учь кунь девамында эвде токбулгъан кетен тулпарны даркъаткъан къадынларны козеттим. Олар оны дымлатып, оны без олмагъандже, янып юрген кунеште къуруттылар. Эмдже мени эр вакъыт эвге чагъыра эди, амма мен эшитмеген киби яптым. Дженкте -ин -къунны да къызнен Туринден къайткъан эди. Сальватореге, огге чыкъкъан огълуна урьметтен, онъа къыраличе киби бакъылды. О вакъыт олар койде къалдылар ве бу вакъиа ичюн эмдже яхшы теэсурат къалдырмакъ ичюн, къокбулы сабунларны, кетен явлукъларны, къуру савутларны, софра ве салфеткаларны чыкъарды. Онынъ ерине манъа хызметчи киби бакъылды, мени комиссияларгъа ёлладым ве чешмеден сув алмакъ ичюн, чюнки мусафирни ёлламакъ намуссыз эди.

Рождество кельди ве, шималь адетине коре, саба келин Иса баласындан онынъ баласына гузель бахшыш япты: чанакълар ве къокъла табакъларынынъ гузель хызмети. Мен онъа къувандым, лякин айны вакъытта о шейлер ич бир вакъыт олмагъанындан, ачувнен патлайым. Мен зайыфлаштым ве зайыфлаштым. Юзюм бар эди, амма оны ашамагъа бея: оны шарап ичюн сыкъмакъ керек эди. Къомшулардан хырсызлангъаны да ашамакъ мумкюн эди. Фындыкълар топланды, амма оларны сатмакъ ичюн. Мен оларнынъ базыларыны гизлиден орманнынъ тыртырларыны ашадым. Биталар сютни тек Рождество ве Пасхада сатын алдылар ве къайнагъанда, чай къашыгъынен чай къашыгъынен сызгъырдылар. Эмдже йымыртаны огюзге сийрек азырлады. Мен о, буны къавурыр деп, сыкъ умют эте эдим: - Келинъиз, бизде бираз ве

йымырталыкъ йымыртасы олгъанда, оны четке къояйыкъ (о, Мессинадан кельген йигит эди, о, койлерге айланып, оларны тазе ичюн кечирмеге меджбур эте) биз оларны сатамыз ве парасыны алмакъ -. Эки ай йымырта топлап, сонъра сатты.

Йымырталарны сатын алгъан Мессина, бельки, элинде бир чипче тапты. Инджирлерни авламакъ керек эди, тек кимдир ашамакъ мумкюн эди, башкъалары оларны сатмагъа я да къышкъа сакъламакъ ичюн, кунеште къурутмагъа рухсет этелер. Акъшам октябрь айында дюльбер кештанлар япылды. Бир де бир къабукълы битасы оларны оданынъ софрасында къалдырды (ярыкътан тамгъан ягънен ягълангъан ручка устюнде) ве саба, о, дёртте турып, ишке кетмек ичюн дёртте турып, уянды. мен юкъарыгъа чыкъып, кештанлардан чыкъып манъа: «Саба емеклер», — деди. Мен оларны ачылыкъкъа бойсундым ве ашадым, лякин олар ягъны биле эдилер ве къачмайып манъа ашкъазан агъырды. Этрафта макътангъан битам: - Мен торунымны севем, атта кештанларны биле гедже кеч олгъанда азырлайым -. Акъикъатта битамнынъ козьлерине нефрети бар эди. О, ара-сыра сараргъан, атеш къызаргъанда, атеш къырмызы эди: уфакъ олса да, о козьлерине о козьлер синъдирди. Олар менден нефретленген тар тешиклер киби кичик ве терен эдилер. Бу арада дизентерия ве къуртлар гъалебе къазандылар. Битам ара-сыра бир чай къашыгъы ягъ бере эди. Бу къуртларны узакълаштыра, озюни инандырмакъ ичюн мырылдай... сонъра о «ИОрит»тен башлады: - Маццай а верму греку цинну пагана, ùа ua u a mazzu ким бутюн христиан. О Луири Сену, я да селясет куню Сену, О Меркуриди Сену, О Джувивис Сену, я да Винардì Сену, я да Сабуту Сену, Маттея дю Юрну, Шаркъий у-Верму Страдудан Тьерра Каска.-

(Мен путперест олгъанда ягълы къуртны ольдюрдим ве шимди оны ольдюрем, мен христиан олгъанымны ольдюрем. Мукъаддес Селясетте, Мукъаддес Чаршамбы куню,

Мукъаддес джума куню, Мукъаддес джума, Мукъаддес Джума, Пасха байрамында, Пасха Сорма Сорма тюше Мукъаддес Чаршамбы куню, ерде).

Насыл сагъ къалмагъа бильгенимни бильмейим.

Бу ерде биз къавус ачамыз.

Чокъ йыллар кечкен сонъ, ашкъазан агърысы мени тутты. Мен шавлелерни машиналар япмагъа кеттим, ода къадар. Олар манъа без бебе ашларыны бердилер, эгер яра олса, анъламакъ ичюн. Языкъ ки, бир шей корюнмеди. Радиолог гастрит олгъаныны айтты ве агърыларны енгиллештирмек ичюн манъа бир къач паллиатив берди. Мен бир аш къашыгъы сувны эзип оламагъанына еттим. Мен элли йылгъа якъын эдим. Армандо ди Пиценцанынъ досту Паоло мени мутехассыскъа алып бармакъны теклиф этти. О, доктор Мазеодан да кельди. Гастроскопия алетини богъазгъа кире бильмей эди. — Мен бу къадынны насыл этип къуртармакъны бильмейим, — деди эким,— бу ердеки директор къапалды. Аякъларынен гастроскопия япкъан бутюн адамлар одадан чыкътылар. Мен Флебо иле носилкада. Эки ай девамында манъа эким кучлю бакъув язды. Мен алетни къайтаргъанда о, даа кечмеди. Учъ айгъа даа да кучлю тедавийлер.

Беш айдан сонъ бу алет пилорны бозып башлады. "Муджизе!" — деди доктор Мазео. Трубканы чыкъарып, о манъа чокъ суаллер берди, бу догъмамы, я да бир шейнинъ себебин олгъаныны анъламакъ ичюн. Мен агълап башладым: «Бельки Зизье къуртлар ичюн манъа берген ягъдыр». Эким сачларыны сачкъа къойды: «Ягъмы?.. Ве сен даа сагъсынъмы!» Эр вакъыт бакъувны девам этерек, гастроскопияны текрарладым.

Мен шимди йыллар кечкен сонъ джанымны къуртаргъан доктор Маззеогъа тешеккюрлер тек бир къач контейнер иляджынен аштан зевкъ ала билем.

Балкондан оны бириси чагъыргъанда, эмджеси оларны чевирген башны отъкерди. Сонъра онъа бир стакан Ферроцино ичмеге тевсие эттилер. О, акъайыны сатын алмагъа инандырды ве саба о манъа бир стакан берди.

Бундан да гъайры, хурафат да укюм сюре эди. Битада эр вакъыт ёллагъан шарапкъа баш агъырды, лякин онынъ айткъанына коре, бу себеп кимнинъдир яман козю эди. Къадын оны четке чекмек керек эди: сувнен табакъ алды, туз тёкти ве бир тамчы ягъды ве сонъра баш агъыртмасы ичюн Прицинтудан башлады: - Оглиу Биридиту, Оглиу Сантиссиму, трас та ста эви ве Скаччия Студ Марокчиу, Оглиу Биридито Фаторти Фаторти ве Скаччия Студ Маммучка... (Мубарек ягъ, Мукъаддес Ойль Моста Бу эвге киригъиз ве бу яман козъни айдап, мубарек ягъ кучлю япты ве бу шейтанны къувып йибере...).

Бу мубарек ягъ лекеси, кенишлей, ёкъ, оларнынъ инанчына коре, яман козъ. Бу сувдан бираз вакъыт кечкен сонъ, оданынъ дёрт кошеси сепильди ве баш агърысы онынъ янына кечти.

Ягъ яраларыны тедавийлемек ичюн копек агълары багълы эди, бульон япмакъ ичюн эт парчасы. О дешетли къарышма, оларгъа, хатасыз эди! Саба манъа Магнезиянен бир стакан сув бердилер. Бираздан сонъ бутюн къалтырап, озюмни азат этмек ичюн сувукъкъа чыкъмакъ керек олды. Мен озюмни тиклегенде, мени тылсымлы бир къадындан ёлладым: йипнен о мени баштан аякъкъадже ве айны горизонталь къолларынен ольчеди. Бир парча гъайып олды, о йылы ичюн олюмини четке чекти.

Яшагъанлар озь ёлларында Аллагъа, азизлерге, Мадоннагъа иман эткен олсалар биле. Tutti gli anni l'otto settembre si recavano a piedi fino a Tindari, al santuario dedicato alla Madonna nera distante dal paese circa quaranta chilometri. Беш яшымдан энди о тубюни япмакъ керек эди.

Бир кунь эвельси Тиндары Азизине хаджлар мунасебетинен эмдже джыллылыкъларнынъ бирикмелерини (слиперлерни) япты. Дайы токътавсыз авгъа чыкъты ве аш пиширмек ичюн эвге бир-эки кийик тавшан алып кетти. Яхшы теэсурат къалдырмакъ ичюн, эмдже толдурылгъан майоргларны да азырлады. О, озюни айнеджиликнен ве бир парчанен темизледи. Сонъ «Зазар къайда, дюльберлигим» йыры мен онъа «Зизъь» деп адландырмагъа алышкъан эдим.

Биз танъ атмакъ ичюн акъшам он бирге якъын Тиндариге башладыкъ. Меним сынъырсызлыгъым ичюн ёргъун ве ёргъун мен чокъ керелер татлы сув сорадым, лякин олар оны бутюн дигер ёргъунлыкълар киби дёгмелерден сатын алмадылар: олар къуйрукъны, сыджакъ сув пейда олмагъан кильседе ерлешкен екяне чешмени О, озь иссесини къошмай эди. арсураны тынчландырмакъ ичюн. Адетке коре, нохут, бакъла ве кеннеллайн сатын алгъан, сонъра о, кутьлеге барып, Мадинусцагъа дуа эте ве чыкъышта койдешлер ве меним бабалыкъ сой-сопларымнен таныш олдыкъ. Уйледе этрафтаки зейтюн тереклери тубюнде ашамагъа бардыкъ. Языкъ ки, мен ойле ёрулдым ки, о кунь асылында достларым огюнде яхшы теэсурат къалдырмакъ ичюн эр вакъыт аш бар эди. Уйледе фурунда пиширильген кийик тавшан бар эди, бита авгъа, авгъа ве толдурылгъан бибер, юзюм ве эвде япылгъан печеньеге бармаздан эвель, къачмайып бир-эки акъшамдыр. Эвге къайтмакъ ичюн бир васта алды: машина я да ат -борагъан арабалар. Мен энди арткъа юрмектен истефагъа чыкъкъаныны сейир эте эдим. Тек бир бита олса, мен аткъа кетмеге парам олур эди, ёкъса олар агъры эди.

Бешинджи баб - Байкъушлар.

Бундан да гъайры, дин мевзусында, меним битамда, къардашлыкътаки битам олгъаны ичюн, олар Сан-Горджио кильсесинде базар куню хурмада итираф этмек ве къонушмакъ борджлулыгъы бар эди. Мерасим саба беште олып кечти, руханий башта бутюн эркеклерни часовняда итираф этти, сонъра о, къадынлар ичюн итирафкъа догъру башлады.

Буюк къара шал кийген эмджесине тийгенде, озюни мумкюн къадар къапатмакъ ичюн, санки химомил ингаляцияларыны япмакъ керек олгъан киби олды. О, итираф этти ве сонъ: «Шимди бу санъа къалды – деди манъа». Йыл девамында итираф этмеге истесем де. Эмдже мени сөгди: - Раббини масхара этмек керекмей, йылда бир кере, ёкъса эв саибини алмагъа ляйыкъ дегильсинъ, чюнки сен де козьлеринънен гуна япып олурсынъ -.

Докъуз Мукъаддес Месса, Коммунионгъа ве деръал эвде. Адети узьре, файдасыз себеплерден бита силькитмекте эди, асабий оксюрюв онъа кельди. Тасвирсиз левхалар олып кечти: эгер о куню бир себептен керек олса, о тюкюрп оламай, ёкъса Рабби агъыздан атылды. Эгер бахытсызлыкънен о олса, о, чанакънынъ къапагъыны алып, ичери тюкюрп, сув ве шекернен сувны акс эте. Мукъаддес Афта ичюн биз геджелери рафикъ туткъан акъшам ваазларына къатнашмакъ ичюн койде къалдыкъ. Першенбе куню гогерджинлер азырланды, чешит шекильде чешит шекильде печенье пастасы, къайнатылгъан къайнатылгъан йымырталар, сув ве анеллина, зеэрли боялав

ингредиенти. Саба, Дигиуни бутюн яраштырылган богъдай спрутларынынъ бутюн яраштырылган кильселерини зиярет этти, сонъра учь нефелла япракы (яхратлы отлар пек агъыр къокъулы) ютулдылар, бу яхшы кефалет эте эди - бутюн йыл девамында.

Куньдюз о, хачкъа мыхланган Исаны ынджытмакъ ичюн чалышмакъ керек эди, эгер о, ине санчмасыны пиширсе, эгер озюни коръсе, беденни ынджытмакъ хавфы бар эди ве иляхре. О кунь бирлештирген эр бир шей, мен бочкаларны биле алмадым, ёкъса Иса агълады. Шемсиеде он биринде «Сулх ве тирильмек» олды. Эписи балалар руханийнинъ берекетини алмакъ ичюн гогерджинлерни кетирдилер ве сонъра оны ашай эдилер. Мен бу мемнюникни ич бир вакъыт тартып оламадым, чюнки Пасхадан сонъ селясет куню тешкиль этильген мектеп сеяаты ичюн гогерджинимни эки йымыртанен тутмакъ керек эдим. Оны оджагъа теклиф этмек керек эди. Пасха куню манъа акъикый макаронлардан ибарет самолёт алдылар, бу энъ кичик шей чокъ сарф этмез. Битасы о къадар чокъ эди ки, атеш устюнде пейда олган табакънынъ куйюнен аякъкъапларыны йылтырата эди. Эгер эмдже бир ишнинъ биткенини ве телегенлерини бильсе, о манъа тевсие этти: — битадан сорамакъ парасыны кетирдими -.

О ве мен оны, оны кочюргендже, эки къул киби, деерлик севмеге меджбур олдыкъ ве онъа он ат ве беши манъа берди. Меним парам оны пигли банккъа нисбетен сарф этип оламай эди. Бир кере эмджеге лотны ойнамагъа истедим. О, гъалебе къазанмагъа уют эттиги ичюн разы олды. Менимки ялан эди. Акъикъатта, мен де озь аркъадашларыма коре кийинювде озюмни зайыф дуйдым: оларнынъ юбкалары бар эди, амма олар эмджени бегенмей эдилер ве мен бутюн урбаларны кетирмеге меджбур олдым. Эр кес без памукълы тиз чорапларыны кийип, къою я да мавы, мен онынъ порткъалынынъ япкъан чорапларынен ерлешмек керек эдим, дигерлеринден аз эди. Мен оларны тиз устюнде эластик тарафындан якъладым, лякин энъ буюк беля шунда ки, аягъы

олмадан, тобукъкъа еттилер. Устюнде бир чифт къыскъа чорап алдым. Мен энди етерли дереджеде четке чекильген эдим ве урба ичюн де озюмни айырмакъ керек эдим. Беш чантамнен сыныфкъа кирмезден эвель саба кийип юрген даа бир-эки ляйыкъ чорап алмакъны тюшюнген эдим. Шу куню тюкян къапалы эди. Мен, эмдже оларны тапкъанындан, паранен эвге къайтып оламадым. Мен оларны къатыр ёлу бою таш тюбюнде гизлемекни тюшюндим. Геджелери ягъмур ягъа ве къыгъытлар олгъаны ичюн, олар бутюнлей парчаландылар, чюнки эртеси куню саба оларны тиклемеге баргъанда.

Он беш кунь кечирдилер ве эмдже менден лотны енъгенимни сорады. Атта самимий эдим ве «эбет» деп джевап бердим. О пара ич бир вакъыт кельмеди. Мукъаддес джума куню, «Мадонна» Адделоратанынъ шерешиндеки юрюш вакътында оджанен корюшмек онынъ анълатмаларыны сорады. Мен утанчтан олдым. Эбет, о, эр шейден хаберсиз эди, шунынъ ичюн мен эмдженден онынъ агъыр бакъышлары алтында эки шамар алдым. Мектепте мен эр вакъыт озь истегимнен кеттим, амма нетиджелер зайыф. Мени кимсе анъламады ве мен эр вакъыт тевсиелер саесинде реклама этильдим, шунынъ ичюн анам тынч эди ки, олар мени эр вакъыт огренмеге меджбур эттилер. Мен тек мышыкънен яхшы эдим, бир кунь ичкили бита шеэрден сеятнен къайтып кельди ве айван гыдаланмакъ ичюн бир парча алды. Ачыкъ койлерде аскерлерден къалгъан мушкетни ольдюрмек. Меним ичюн бу буюк пешманлыкъ эди.

Оргъу вакътында мен къомшулар девринде къалдырылгъан богъдай ве арпа данелерини къаврап алмакъ ичюн бардым, оларны бир торбагъа отуртып, Тиндер ханым озенининъ дегирменине алып кетем. Мен сонъра Новарагъа Новарагъа ананынъ битасына кетирдим, о, бир иш ичюн, эки яш баласы олгъан тул къадын олып, саба о, орманда одун япмагъа кетти ве фурны якъып, отъмекни оларгъа азырламакъ ичюн. ким озь унуныны балалар ичюн бираз пара ве бираз отъмек ала эди.

Сентябрь айында инджирлер пишкен сонъ, мен осюмликлерге тырмаштым ве лезетли мейваларны кене пейда олдым, оларны пытакълар устюнде къармакънен асылып, къамыш сепетлерине къоя эдим. Инджирлерни кесип, кунеш нурларында канникте къурута эдилер. Бир къач куньден сонъ олар къуругъанлар. Буюк сепетлерде джеза къышта ашалды. О дюльбер девирлерде къомшу къомшу Мария ханым къуругъан инджирлерни азырлай. Мен оны сыкъ-сыкъ тапмагъа бардым. О, чокъ баланынъ анасы эди. Олардан бириси, Кармело, эпилептик эди. Эр вакъыт энди тапылмады. Къасеветленген ана оны къыдырмагъа кете эди ве мен онъа ёлдашлыкъ этмеге аз къалдым.

Мен бешинджи сыныфта окъугъанда, оджа «Кучюк альп» фильмини корьмек ичюн, бизни киногъа кетирген ана-бабаларны тенбиелемеге риджа этти. Даялар: «Сен о джонк кетмейджек». Il nipote del prete di fronte aveva sentito: "Dovete mandarla, non l'ho visto neanche io". Allora si sono commossi e ho potuto andare.

Анадан къанфетлернен бир пакет кельген эди. Мен оларнынъ бир къысмыны мектепке кетирген эдим. Бу ачлыкъ деври эди ве къанфетлер де сийрек эди. Мен бешинджи яшымда оджамнынъ аптеси дёртюнджи дерс берди. О, къанфетлерден хаста олгъан менден даа фукъаре бир къызны сорады ве мен оларнынъ эписини къалдырдым.

1945 сенеси бабам Домодоссолагъа къайтты. Мен оны 1946 сенеси апрель айында кене корьдим ве онынънен берабер бала беклеп анам эди.

Ана-бабамнен онгъа якъын къуванчлы кунь сарф этип. Мен къартбабаларны ве биталарны тапмагъа чокъ бара эдим, шунунъ ичюн оларны озь истегимнен ашадым ве оларны саткъан къартананынъ бир чокъ бакъышларыны ичтим. Сонъунда анам мени юкъары Италияда озюнен алып кетмеге истеди, лякин эмдже эр вакъыт ялан ве озьгюнлик, оны озюнен берабер къалдырмагъа инандырды. Мен бешинджи сыныфкъа, эр вакъыт къыйынлыкънен, озь

сынъырсызлыгыны козь огюне алгъанда, къатнадым. Куньлер ичинде кичкене къардашнынъ догъгъаны акъкъында хабер кельди. Эписи бахтлы, амма айны вакъытта мен къуванч ве агърыдан агъладым. Бельки, бу себептен, имтианларгъа агъыз ачмагъанына бакъмадан, оджа мени тешвикъ эте. О йылы мемлекет гимназиянынъ бир къысмыны тешкиль эте ве меним деерлик бутюн аркъадашларым къабул имтианларына кирмек ичюн азырлангъан эдилер. Меним ичюн ич бир тюрлю имкянлар ёкъ эди: биталар тек о мектепнинъ о чешити байкъушларына къатнагъанларына къандырылды. Аслында, гимназия биткен сонъ, о вакъыт усталар ичюн Мессинагъа бармакъ керек эди. Анабабам китаплар ичюн пара ёлламакъ акъкъында тюшюнмеге меджбур олдылар, ич бир тюрлю масраф этмез эдилер. Окъувымны девам этмек истегеним ичюн, агълап турдым. Сонъра олар манъа профессиональ эки йылгъа язылмакъ имкяныны теклиф эттилер, бу эки йыл девамында орта мектепнинъ пек зайыф чешитидир. Энь фукъарелер анда бардылар, эр алда мен къабул эттим. Илериден-барып юрип, саба-куньдюз мен курскъа къатнадым. Мектеп къарышыкъ эди: энь шакъаджы эркеклер математиканы огреткен режиссёргъа къаршы эллерини котердилер, италян ве франсыз профессорларына да ачыкъ-айдын корюндилер. Къызлар ичюн эв ишлери ве эркеклер ичюн аграр анъламлары тесирленди. Акъикъатта ич бир шей огренильмедим. *Il mio profitto era buono essendo timida e con una gran sete di apprendere.*

Prima che finisse l'anno scolastico gli insegnanti ci avevano preparati per un teatro di beneficenza. Io dovevo fare una comparsa vestita da scugnizzo. Битанынъ копполасы бар эди, къыскъа шорты ёкъ эди. Мен онынъ эмджесине: «Сен Кавузыны кьоймакъ ичюн мультча» дегенде. Мен акъылымны джоймадым: мен Барбие Лиззанынъ апайына барып, огълунынъ аякъкъапларыны кредитке истемек ичюн. Демек, окъулгъаны акъшамы мен бир скунниццо киби

кийиндим, бир чокъ алгышлар ве биталарнынъ умютсизлиги арасында, бу мунасебетнен бу мунасебетнен сейирджилерде бар эди.

Языкъ ки, о эки йыл биле кечти ве мен мектепни эбедий оларакъ, эвелькиси киби ве даа чокъ джайль олгъанымны тюшюнип битире эдим.

Фаалиш - Фоссия мени багъышлай.

(Йылдызларнынъ ярыгы)

Август айында анам мени бабамнен ве кучюк къардашымнен корьмеге кельгенде, биринджи кере корьгенимде он эки яшында эдим. Онынъ кичкене юзюни корип, мени къувандырды ве о куньни омюримнинъ энъ дюльберлеринден бири киби хатырлайым. Ана-бабам мени мектепке къайтармакъ ичюн мени алып кетмеге къарарлы эдилер, лякин он биринджи кере эмдже оларны бу фикирден узакълаштырды: о, мени тиджаретни яхшы огренмек перспективасынен тикишчи олмагъа ёллайджакъ эди. Ве ойле олды ки, меним ирадемге къаршы. Ана-бабам кеттилер ве мен Сицилияда ахмакъ киби къалдым. О вакъыттан берли менде энди тынчлыкъ ёкъ эди ве эр вакъыт гизли агълай эдим. Биталар, менимки, эльбетте, мени олар киби севмез эдилер, олар мени бир къыз киби осьтюрген эдилер (бир къыз, эльбетте, меним айны агърыларымдан кечеджек эди). Бир кунь эмдже, анам да огренген мемлекеттеки энъ яхшы тикиштен кетти, мени ишке алдымы, деп сорады. Тикиджи онынъ энди секиз къызы олгъаныны ве бу сайыны арттырып оламагъаныны джевап берди. Эмджеси оны инандырмакъ ичюн йымырталарыны кетирген сонъ бир кунь ве бу онъа: - Мен бир айдан сонъ, бельки, Туринге кетмек ичюн шегиртлерден бирисини бакъып чыкъам ве сизинъ йигитинъиз ичюн ер бедава къалмакъта -. Пунктуаль, бир айдан сонъ

эмджем мени лабораториягъа ёллады. Бир бучукъ бир бучукъ метрни ашмагъан яш ханым мени къаршылап алды: - Яхшы, мен сени аладжагъым, чюнки сен агъырсынъ, мен тасавур этем, сен манъа кельмеге авес этесинъ, эмдженънен койлерде булунмакътан зияде -. О, ойле тюшонмек ичюн де янълыш дегиль эди. Эртеси куню секизде озюмни таныштырдым. — Лаборатория сикишип башлай, — деди о - сонъ сен полны къазанырсынъ -. Икяе мени къокълап башлады. Мен къабилитетли олгъаным киби темизленип башладым. Менде бой-постум, он эки яшымда, секиз кере косътердим.

Мен полны ювмагъа бильмей эдим: койлерде таштан ве койде, анда плиткалар олгъан койде, эмдже оларны ашамамакъ ичюн оны ич бир вакъыт ювмады. Мен элимден кельгенини япмагъа тырыштым, лякин тикишчи манъа эшекни берди, чюнки мен яхшы ювунмагъан эдим. Докъуз яшында олар ишчилерге келип, янъы давагъа (бала) меракъланмагъа башладылар. Олар эписи мени аджынув авасынен сейир эте эдилер. Мен оларнынъ чыкъышларыны дуйдым ве омюрнинъ муим шейлерини бильмейип, булутлардан тюштим. Эр вакъыт олар манъа тикишчи оларакъ бир къач иш яптылар, мен севинчен япмагъан шейлер, эр вакъыт окъуп оламагъанлары ичюн ачувландым. Кунънинъ мусбет тарафы бар эди: кунъдюз, эвде тынчлыкънен ашагъан койге къайтмакъ керекмей, софра устуне салфетка яйдым, менде джам, сув шишеси ве бир емек бар эди. Къыскъадан айткъанда, бир парча къатты отъмек ве пенир ашамакъ ичюн мен бутюн адий адамлар киби масаны ерлештирмеге тырыштым. Уйледен сонъ менден докъуз яш буюк ве тикишчи олгъан къомшугъа бардым. О, меним садеджелигимнинъ огюнде козьлеримни ачмагъа ярдым этти. Анасы онынънен берабер, филь аякълары олгъан апте ве даа бир махрум эди.

Кимерде мени бир табакъ шорба алмагъа давет эте эдилер. Тикиджи менден бала урбаларына хачлы тикиш япмагъа ярдым этмеге риджа этти. Бир кере мен кедерли инкъиразгъа огърадым ве бу ишни экиге къалдырдым. Даа бир

кере браузернинъ кульини алып, мердивен бою сачтым. Олар: «Ким ачыла? Це Пиглину у Морбо? Сонъунда мени анъладылар ве багъышлайлар.

Кимерде антон балалар эвининъ рафикътлеринден оксюзлернен ойнамагъа чыкътым. Мен оларны бираз пахылладым, чюнки олар озь куньлерини тертипте кечирдилер. Олар софранен эр вакъыт яхшы ерлешкен, сонъра ойнап, ниает, озьлери дува окъугъан Алланынъ садъкълыгъына багъышлагъанлар. Мен: - бахтлы, оларнынъ ана-бабасы ёкъ ве лякин олар рафикъелернен яхшы яшайлар, амма меним ана-бабам бар, амма мен бу биталарнынъ аювларынен яшамагъа меджбур олам -. Бильгисиз, сонъраки меракъсыз соргъудан къачынмакъ ичюн, ара-сыра койде яшагъан бабалыкъ эмдже тапмагъа бардым. Мен ондан «Гентори»ге мектюп ёлламакъ ичюн пара истедим, мени оларнен алып кетмек ичюн ялвардым.

Эр бир йылнынъ ноябрь айында мени «Сант'Уго» ярмаркасына алып бардылар, о, фортепиано Вигнада олып кечти. Бу ерде баба тарафындан къартбаба-къартаналар яхшы бир стакан шарапнен берабер сатылгъан эт ве мангал колбасаларыны азырлагъан навес къурдылар. Меним ичюн бу бабалыкъ сой-сопларынен берабер олмакъ, яхшы эттен зевкъ алмакъ ве ренкли бир къач газ ичмек, джезве, фенерлер, рок къазанлары, дёртюджи ве бумбаэллилернинъ сатувларынен дёгмелерге бакъынъыз.

Эртеси куню биз даа Бадия-Веккиагъа Сант'уго байрамына бара эдик, бир кутьле, кичик бир джесет ве сонъра даа манъа колбаса, отьмек ве бакъмагъа теклиф этеджек къартбаба-къартаналарнынъ тюкянында даа бар эдик, буны бу шишенен къаплады. ички ерде топ.

Рождестводан эвель 3 кунь Мессинагъа бардыкъ. Биз сой-соптан юкъладыкъ. О, манъа бираз хош олмагъан эди: о, йымырталарны базардан койлюден хырсызлагъан биталаргъа айтты. Мен хырсызланмакъ керек олгъан катехизизмге огренген эдим. Акъшам къызнен биз эйкельчиклер къургъан бир

эфендиге бардык. Оларны сатын алмак ичюн джесюрликнен бир кьач пара берген. Кастраниядаки ягланган софрада мен аналык левхасыны кьурып олдым. Спаржа пытаклары ве бир кьач памукк яйнен чалгы чалдым. Акшам мен яггья батырылган джеviz кьабукларынен яратылган эки ярыкк ве Бала Исанынъ янында йип парчасы атмосферасыны бегендим. Мишель де бу гьаени кьыймет кесе ве мени мукафатламакк истеди: «Нтоя, о, Индиянынъ эки инджирни ите», эмджеси оларны саклаган ердеки тешегине алып бармагья кетти.

Мен тек Новарада юкьламагья токьтаганда, Рождество новенасы девринде мен кьомшум Антониеттанен берабер саба 5-те кечирильген вазифеге бардым Аннунзиата килисесинде. Килисенинъ тюбюнде саркрисст акьча тьленген сандалелерни темин этти. Оларны эвден алдыкк. Кьайтып кельген сонъ, биз муэндиснинъ ювунган адамы Каролинагья энди биз ашагьыда сабадан сабалыкк ишлерде бардыкк. О вакьытта о, энди агьач цистернаны толдурмакк ичюн Сан-Франческо чешмесинде сувны сызмагья барган эди. О: «Касуси, бекленъиз, мен корерим ки, джентльменлер кечен гедже бир кьач печеньени илериледилер, демек, сахур олсун». О, деерлик бош кьайтмады - эльнен. Мен Антониеттаны тырмашып, джесюрни якьмагья давет эттим. Каролина ашамагья даа бир шей тапкьанда, мен ашханеге барып, «бубаэлло»дан бир парча кьатты отьмек ве бир стакан сув алмакк ичюн. 8-ге кьадар биз бал меркезлерини япмакк ичюн токьтадыкк, сонъра сагьлыкклаштыкк: Мен лабораториягья бардым, Антониетта онынъ эвинде анагья 8 кьардаш олган екяне кьыз олмакк ичюн ярдым этмек ичюн.

Ялынъыз Новарада мен бир шеэрчикни дуйдым. Мен Тури кьартбаба тапмагья барганда, стаканны темизледим ве о манья «Снагья» (учугья) багьышладым. Мен тырнакк лаказы алмагья бардым. Мен де иритиджини, биталаргья расткелишкенимни дуйганда, сатын алдым. Мен борталконы бет тозу оларакк кьулландым. Языкк: бир кунъ оны бетине ташлап, белялар,

шамар ве акъаретлеримни кечирдим. — О джонкнынъ парасыны къайдан таптынъ? Мен исе: «Корьмейсинъми, онынъ ун олгъаныны?». Бу арада къомшулар башкъа мааллеге кочип кельген эдилер. Бир кунъ мени циркке бармагъа давет эте эдилер. — Меним парам ёкъ...— дедим мен. Оларны оларгъа борджкъа берелер. Кунъдюз матрослар лабораторияны шоудан зевкъ алмакъ ичюн: трапеция устюнде маймунлар, атларда балалар, филлер, клоунлар, шейлер ич бир вакъыт корьмедилер. Языкъ ки, 8 чиркин алмакъ керек олды.

Бир къач кунъден сонъ, мен Кастрангъягъа баргъанда, Сан-Сальватореде фермерлернинъ сатын алгъан себзелернен толу торбанен мектеп шерикининъ анасынен таныш олдым. Койге къайта билирми, деп сорады (о вакъытнынъ менталитетине чувалнен мейдангъа кетмеге утанмагъа тырышты!). Мен меслеатнен бираз пара топламакъны тюшюнип разы олдым. Языкъ ки, эвинде курешти, мени дёрт Америка ер емишинен мукъяфатлай. Акъылымны джоймайым. Мен фантина ханымгъа бир меркез сатып, лира алдым. Мен аякълары ве къоллары ланард ярдынен кочип юрген картон пинокки къурдым. Базы балалар оларны бир къач центке сатын алдылар. Даа бир фикир: фукъаре балалар ичюн кунеш козьлюклерни. Мен штангаларнынъ огюнде шеффаф ренкли къанфетлерни къыдырдым. Шекер къыгъытнен рамканы кестим ве башкъа центлерни къайтарып ала эдим. Эки айдан сонъ 8 лирени къайтармагъа муваффакъ олдым.

Къартбаба, беш яшындан башлап, илери яшына, астма ве грыжагъа бакъмадан, койлерде озюни дикъкъатындан узакълаштырмагъа тырышты, чюнки онынъ къызы, деерлик, онъа мусафирликке бармады. Язнынъ эки айы Мессинадан кельген келин кельгенде яхшы эди: о, йыл девамында топлангъан эр шейден оны темизлемек ичюн кетен ве эвни ювды.

Бизнен корюшкенде манъа: — Сизинъ эмдженъиз утанчлы, гъарип къартны хулясада чекиштирмез -. Акъшам мен хабер этмеге кеттим, амма эмдже -ин -ин -къусаны тенкъит этти: – бу шеэр, о, озю ичюн не истегенини тюшюне биле -. Ве мен: «О, догъру айта, мен онынъ япкъан темизлигини корьдим: атта кислота иле сидик чыкъарувджысы ювып, йылтыравукъ къайтты», — деп джевап бердим. Бу ерде о манъа бу шейлерден шамар ташлады, чюнки о, лаф этмеге керекмей эди ве мен пис эдим.

Бир кунъ къартбаба манъа пара берди ве мен лаборатория къызлары лаф эткен йыр китабы алдым. Бир къач вакъыт мен оны гизлемеге муваффакъ олдым, амма бир акъшам меним вакъытым ёкъ эди ве битам аккредический аккредический куфюр киби башлады: - атта бу ярамай домузлар, шимди сен укюмдарлыккъа чевирилесинъ -. Бу сёзлерде мен оны япмаздан эвель бетине тартып алдым. Меним исъянджым юзюмде о бизни энди корьмеди, штан къушагъындан ашагъы тюшюрди ве мени шиддетнен урып башлады. Мен он учь яшында эдим ве онынъ апайына тек бир кере айткъан эди: - Мен бильдим ки, юкъары Италиянынъ бир ханымы, сизинъ йигитинъизге мемлекетке ёлдашлыкъ эте ве оны озюнен берабер ана-бабасына ёллай -. О дакъкъасы озюмни бахтлы дуйдым, алгъан бочкаларнынъ агърыларыны да унуттым, сонъра макътав чайырына отурмагъа кеттим. Къаранлыкъ тюшип башлады, мен, гедже кольгелери тереклернинъ пытакъларына кирип, озенге къайтып кельген енгиль сувукъ ельни синъдиргендже, тюшип башлады.

Мен джевизге таянып, булутларгъа бакъып юкьугъа далдым. Мен чокъ тюш корьдим, ренкли тюшлернинъ сюрюси. Енъиль ельчик юзюмни сыйпады. Мен козьлеримни ачтым ве эр вакъыт нефретленген о ерни аджайип севдим ве тек йылдызларнынъ ярыгъынен айдынлатылгъан айретнен биринджи кере анъладым. Мен озюмни бу ташланув алына йибердим, кене тюш корьдим. Меним кичкене варлыгъымдаки дамлагъа сырлы сув киби бахт кирди. Мен татлы бала дегиль эдим. Аякъларым бурюшик эди, чюнки олар дерьянынъ

кескин ташчыкъларында юрген эдилер, лякин бутюн беденим, атта рухум энди татлы ве назик корюне бильген эр шейни нефрет этмеге алышкъан эди. Лякин мен итираф этем ки, о акъшамнынъ о кыскъа юкбусы аджайип эди ве мен оны бир даа тапмадым. Бельки, шунынъ ичюн оны аля даа хатырлайым. Бирден омузыма бир эль кбойды, Антония бита кельди ве озь ёлунен, апансыздан о мени тыртырды: "Ана, эвге кбайтайыкъ. Биз анда баргъанымызда, онынъ элини битасына опьеджексинъиз ве сиз онъа дейсинъиз - Воссия мени багъышлай -". Ве ойле эди.

О акъшам мен бутюн кбалтырап кбайттым, геджелери юкблап оламадым ве саатлерни куньдюзнинъ спазматик беклевинде кечирдим. Эгер озюмни анъламайып, юкбугъа далсам, апансыздан чагъырув я да анъ бирлешмеси киби трансалациялангъан олсам, бу мени раатсыз ве агъыргъан ве манъа терек бермей эди. Кбалгъан вакъытны ачыкъ козьлернен кечирдим, гедженинъ кбаранлыгъы диварларда сызгъан джанаварларны тешкерди ве, бир шей япмагъа кучю олмадан, агъладым ве агъладым. Лякин бу кедерли агълав дегиль эди, бу меним кбабул этип оламагъан башкъа бир шей эди. Эртеси куню мен лабораториягъа бармадым, чюнки меним вуджудым джогърафик кягъыткъа бенъзей эди, о къадар чокъ морлукъларнен толу эди. Мен тек бир афтадан сонъ кбайтып кельдим, о вакъыт ишаретлер ренксиз олып башлады.

Сеттимо - Эмилия.

Базар куню куньдюз мен бир де бир достумнен балалар эвине бардым: бир нун Инджильни насылдыр актуаль лятифелернен гузель бир шекильде анълатты. О саатни къуванчнен кечирмек не къадар къуванч. Бир кунь о бизге Мессина епископы тасдыкълав ичюн октябрь айында келеджек, деп айтты.

- Бу сакраментни истеген элинъизни котеринъиз, шунунъ ичюн мен оны архриор Сальваторе Аббадессагъа еткизем.- Не япмакъ кереклигини бильмейим, утанчакънен элимни котердим. Бир къач куньден сонъ мен буны Зизеге айттым. О, утанчлы эди: сен ана-бабаны кыдырмакъ керек эдинъ. Почтаджынынъ кызы, Рина ханым, яш оджа. Ондан насыл сорамакъ мумкюн? Эртеси куню биз онынъ эвине бардыкъ ве о разы олды. 1948 сенеси октябрь 9-да куньдюз достларымнен «Матрица» килисесине бардым, итираф этмеге. Эртеси куню танърысы ананынъ эвине бардым, бу манъа юрекли токбулгъан филиль билетини берди. Мен къувана башладым. яшында биз кильсеге бардыкъ. Епископ келип, Мукъаддес Мессаны къайд этип башлады. Интервалда биз озьлеримизни меркезий нарда ве бирер-бирер тасдыкъладыкъ. Кутьледен сонъ биталары биле анадан биле къаве теклиф этмедилер. Олар тек онъа садедже «коммере» деп, селямлаштылар.

Хатырлайым, балалыкъта койге кельмезден эвель Кастрангъядан къайткъанда, Къуртариджыгъа багъышлангъан часовня бар эди. зизы бир анъ

токътап, сеснен «ох аналар, ах аналар...» деди. Мен буны дуа деп тюшондим. Мен буюк олгъан сонъ, онынъ ерине ольген анасыны чагъыргъаныны, часовнянынъ устюнде ерлешкен мезарлыкъ олгъаныны анъладым. Мен мезарлыкъны ич бир вакъыт зиярет этмеген эдим, чюнки Зизью азизлернинъ байрамына биле бармады. Мен о вакъытка коре, адамлар Сигнорино ханымдан «Фуссаделло» адлы ерде сатын алдылар ве деерлик реквизитте озь севимлилерининъ къабирини яраштырмагъа кеттилер. Бир кере Зизиге теклиф эттим: «Не ичюн ананънынъ къабирини де зиярет этмеге бармаймыз?»

О, аджыйджагъына джевап берди. - Эгер оларгъа бир чичек биле кетирмеге истемесенъиз, «аналар - аналарны» чагъырмакъ файдасыздыр. - Бу сёзлерге деерлик арекет этелер. Фуссаделлогъа бир къач хризантемия алмагъа бардыкъ. Азизлер куню мен бизге «Аналар»нынъ къабрине ёлдашлыкъ этмек ичюн, Тури къартбабамны чагъырмагъа бардым, меним ичюн гульдестени къартана. О къабир оны якъында янъыдан къурмакъ керек эди, чюнки дженк вакътында тек бир бомба оны ёкъ этти.

Мен даа бир дженкте гъалебе къазангъанымнен гъурурлансам биле, фикирлерим гедже-кунъдюз ана-бабама кетти. Мен лабораторияда олгъанда, озюмни шашырмагъа тырыштым. Мен тикмеге лезет ала башладым: тасмалар ичюн себечиклер азырладым, комюр демирини уфюрдим. Демир къызгъан сонъ, балабан къызчыкълар, урбаларны джыймакъ ичюн, парчаларны узаттылар. Оны кергинликте тутмакъ ичюн о, эки феттучка арасында тикильген пиоминининъ четине къоймакъ ичюн къулланылды. Мен оларны тюфек материалыны саткъан алла бабамдан алмагъа бардым. Олар мыртыкънен ялпакълаштырмакъ керек олгъан нокъталар эди. Кимерде пармакъларымны да ялпакълайым... Бу арада Орландо ханым буюк къызлар ичюн акъча тёленген курсларны сакълап къалды. Мен узакъта отура эдим амма къулагъымны дерслерден бир шейлер анъламагъа ынтылдым. Бир кере биталар «коммарре» ве «пейда»ны тапмакъ ичюн Фантинагъа бараджагъыны,

олар Новарагъа кельгенлер, бизнен муим комиссиялар ичюн юкьлагъанларыны айткъанларыны айттылар. Бир кере комета Зизиден «Сен къач яшындасынъ?» Ве зизь: - Мен козьлерни корип олам, мен нун таныдым - (мен манзараны сагъынам, хатырламайым).

Тури къартбабанынъ уджунен мен ешилъ къумач парчасыны алмагъа баргъан эдим, озь къабилиетимни сынамакъ ичюн юбканы къапладым. Фантинагъа ёл алгъан куню (эки саат юрмек). Биз 4-те турдыкъ. Мен Зизи юбкамны къоймакъ истедим. О къадар якъын эди ки, мен зорнен юрип олдым. Меним яраткъанларымны корип, олар: - Биз оны осьтик ве шимди о, буюк олып башлагъан сонъ байкъушны япа. О, бизни утандыра. Ве мен джезаладым: «Бу истексиз, эгер истесенъ, ойлеми, ёкъса, сен де береджексинъ!» Лякин юрегимде «бойле тар юбканен насыл юрем...» деп тюшюндим. Лякин биз сизинъ ёлланылгъан еринъизге кельдик. Комюр бойле дюльбер юбка япкъанымны сорады. - Са Фици Илла - (оны япты) Зизи джевап берди. - Сонъ онъа кельген бир шей тикмек керек олгъанда -. Сиветта гъуруры...

Койде базыда мени кедерлендирген шейлерни коре эдим. Эмилия сагъыр - сагълам, бельки де эвсиз. О, мен яшагъан ёлдан аман-аман эр кунъ кечти. Эгер биревнен расткельсе, элини агъызына кетирди. Кимерде адамлар онъа бир парча отъмек теклиф эте эдилер, лякин пенир къабукъларыны тыртырмайып, пенирли къабукъларны бергенлер ве сонъра бу реакцияны корип гизлегенлер бар эди: заваллы къадын къапунынъ басамакъларында отурып, башыны диваргъа урды. Бир кунъ тюкянгъа тел алмагъа бардым, мен коръ адамнынъ кучьлю сесини эшиттим. О, мемлекетнинъ тёпесинде ерлешкен аббатлыкътан сардиналар кельгенини илян этти. Илерилеген къартбабанынъ бир къач лирасынен мен бир-эки гектор алмакъ ичюн балыкъчыгъа бардым. Уйлелик собаны комюрнен якъкъанда, сардиналарны пиширип, бир парча шекер къагъытына къойдым. Эмилияда сарф эткенини корип, онъа бердим. О, оларгъа тааджипнен бакъты ве манъа тешеккюр бильдирмек ичюн тебессюмни анъды.

Мен онынъ адеттеки босагъада отургъаныны корьдим, о, башыны диваргъа урмады, лякин пармакъларыны агъызына сызгъырды. О кунь мен ашамадым: озь тешеббюслерим биталарыны анъласынлар деп, къалгъан ашлардан собаны темизлемек керек эдим.

Бу ёл ичюн огълу Нинонен Анджела куньдюзгедже кечти, юрген сакъат адам, амма ишаретлернен лаф этти. Олар балалар эвинде шорбаны алмакъ ичюн ковшенен кеттилер. Бир кунь Нино озь ковшынен янъгъыз эди, эвимде эки огълан яшай ве къачып кетти. О, штаныны чекип оламады. О, ич урбасыз эди. Мен оны къапатмакъ ичюн утанчнен ашагъы тюштим. Мен биринджи кере чыплакъ адамны корьдим. Эй, биталар белли олгъан олса, бу къавгъа олур эди.

Ана-бабама ёлланылгъан чокъ мектюплерден биринде мен билек сааты истегини бильдирген эдим. Домодосоладан Агостина ханым кельгенини билип, мен оны корьмеге бардым. О, мени корип, мени къучакълап, менимки ёллагъан бир пакет берди. Мен оны ачтым ве тааджилендим, пармакъ, кийиз къалпакъ ве саатнен бир къуту олгъан къою къозулы тюкни таптым. Ханым оны билегине ерлештиргенде, мен къуванчтан къалтырай эдим. Къайтып, эвге чапып барып, бир стакан сув берди. Эртеси куню битамлар Новарагъа кельгенде, эгер мен о тюклерни кийсем, мени делиргенлер: мемлекетте ич кимсенинъ бойле шейге саип олмагъаныны айттылар. Мен оны насыл олса да, гъурурнен къойдым. Эр кеске саатны косътермек ичюн кольмегимни кери чектим. Мен онъа сыкъ-сыкъ йип багъышладым, шунунъ ичюн къыскъа бир вакъыт ичинде о айырылды. Кастрангриягъа барып, мени тааджилендирген бир къач къарт адамнен таныш олдым. Яман теэсурат къалдырмамакъ ичюн мен шимди тюзетильмез сынгъан сааткъа бакътым ве оны юклемеге унуткъанымны айттым. - сагъ олунъ у стиссо -. Мени селямлашып, ёлны девам эттирелер.

Достларыма бакъкъанда, мен уфакъ-тюфек ве арыкъ эдим, эписи «инкишаф этильди». Бир мектюбинде ана Зисъеден гульдестени киби «инкишаф эттим» деп сорады. Амма бу шейлер акъкъында айтмакъ табу эди. О, меним омюр акъкъында эр шейни бильгенимни козьге алмады. Эр вакъыттаки киби, мен онъа «Мен «яш ханым» дегилим, чюнки мен инкяр олгъанымны айттым. Ве о: - Не дейсинъ? Биз сизни эр вакъыт сакълап къалдыкъ. Бир акъшам мен Кастрангияда юкъладым ве озюмни ярамай дуйдым. Мен сувудым. Бу меним дуа эттим, агълагъан сонъ, бир къач тамчы сидик чыкъармакъ ичюн къаранлыкъта чыкътым. Ве олар: «Эгер кене бир кере турсанъ, ал!» Бельки, Мадонна дель Тиндари мени къорчалагъандыр. Мен саманнен кене тешекке кирдим ве юкъугъа далдым. Эртеси куню Новара шеэриндеки лабораторияда мени адеттекиден зияде солгъун коръди. Официантка оларны эр саба къаве ве тостлангъан дилимлернен сют киби кетиргенде, о манъа да теклиф этти.

Биринджи баб - Къарылгъачларнынъ учувы.

Новарада чокъ вакъыт сарф этип, меним омюрим манъа денъишти: бельки де, Тури къартбабасыны тапмагъа баргъаным ве онынънен берабер бутюн кунъдюзлер девамында узюльмез лакъырды эттим. О, манъа озь омюри ве бир вакъытлары насыл этип агъыр олгъаныны манъа айтты. Бундан да гъайры, Новарада яшамакъ меним мемлекетте олып кечкен муим вакъиаларгъа къатнашмагъа имкяны олды. Эр шейден эвель, буюк диний вазифелери, дженазелер, сувгъа батырылып чыкъкъанлар, тасдыкълавлар, амма эр шейден зияде той мерасимлери мени эеджанландырды. Сонъ акъшам эвленювлер къайд этильди, мен деерлик эр вакъыт Сан-Никола кильсесиндеки достларынен таныш олдым.

Бир кунъ акъшам бабанен берабер без урбанен келин коръдим. Кандида къар киби, къокълагъа бенъзей эди, онынъ ичюн дюльбер эди! Филиппонен эвленген Кармелина эди. Мен озюмни бутюнлей таныдым ве ачыкъ козьлерни тюшондим: «Ким биле, бир кунъ манъа да токъуна биле эди...».

О вакъытларда меним аджайип дуйгъуларым бар эди, авада янъы ве аджайип бир шейлер бар эди, такъдимлерим бар эди. Мен раатсызландым ве аджайип бир вакъианынъ олып кечмесини бекледим. Ве асылында тедбир кечиктирмеди. Уйлеге якъын почтальон адет узъре къабул этиле эди. Июнь айында бир кунъ онынъ акъыллы сесини эшитем: «Чёлъ, почта бар». Мектюпни алдым, кельди... Домодосола! Анам аптесине язды.

Мен оны апансыздан йыкъкъандже, оны апансыздан къаверенки мен окъуйым, мен оны окъуйым, мен омюрбилля беклеген хаберим бар эди: 12 сентябрьге якъын анам Сицилиягъа келеджек, мени шимальге алып бармакъ ичюн алып кетеджек эди! Шимди мен яш ханым эдим, келеджек мени беклеп, мени бир зенаат тапмакъ керек эди. Эмджемнинъ бойле реакциясыны биллип, мукъайтлыкъ ичюн о, мектюпни оюкъ денъизи олгъан бир банканынъ тюбюне гизледи: эгер зизьо окъугъан олса, оны фукъаре мени... базыда онынъ битасы Мишериллоны о, ёкъ эди. койлердеки ишлер Новарадаки тюкянгъа кельди. Кимерде о, Зизюрнен бирлешип, раатсызлана: «Ананъ язмагъаны бир вакъыт, онынъ башына бир шейлер кельген...» деди. Онынъ ерине, бир къач имляларнен даа бир мектюп кельгенинден къоркъа эдим. Аслында, бир кунъ бир кунъ кельди, амма, бахтымызгъа, Сицилиягъа сеяаткъа ич бир тюрлю анълатмасыз. Яз меним ичюн яваш-яваш тайып кетти, мен беклеп оламадым, беклеп оламадым, беклеп оламадым. Иш тюшюнмемеге ве мени анамнынъ кельмесинден айыргъан вакъытны кечмеге ярдым этти. Август айында Ассумпация байрамы ичюн бутюн адамлар озъ нефислигини косътермеге истедилер ве лабораторияда эр вакъыт япыладжакъ эр вакъыт чокъ эди, адеттен зияде: бир чокъ ханымлар янъы урбаны косътермеге истедилер. Август 13-те урбаларыны тике бильген ишчилерге багъышланды.

Мен Зизиден достларынен бир сырада олмакъ ичюн къумачны сатын алмакъны риджа эттим. О, мавы тююмли ресимлернен зайыф беж - ренкли къумачны сечип алды ве сайлады. Лабораториянынъ лабораториясы оны

манъа кесип, оны тикмеге ярдым этмек ичюн къарт ишчиге тапшырды. Партиянынъ куню менде эр кес киби янъы урба бар эди.

Фантинадан кельген танышлар да бар эди. Олардан бириси меним мешур тар юбкачны корьген эди. О, бир парча къумачны кетирди ве Зизеден сорады: «Сенинъ йигитинъ манъа бир кольмекни джыймакъ керек, о пек яхшы!» Мен тедебирлерни алдым. Меним акъылымда, «Мисс Ассунта» муштери ичюн пакетте эди. Мен оны кесмек ве сынап бакъмакъ ичюн бираз вакъыт сорадым. — Яхшы, къумач бираз агъыр, кузьге келише... Мен сентябрьнинъ 20-де келеджек.

Бу арада лаборатория къызы Кармелина бутюн достларыны озь тойына давет этти, сентябрь акъшамы матрица килисесинде къайд этти. Мен Зизьенинъ рухсетинен мерасимге бардым. Мусафирлер арасында манъа якъындан кетювини илян эттирген Домодоссоладан кельген бир ханым да бар эди: «Кончеттина, сен Новарада куньлерни сайдынъ.

Зенгин раатланувдан сонъ эвге къуwandым. Куньлер кечти ве 8 сентябрьнинъ «Тиндари» фестивали кельди, о сене Фиомарагъа ельпиреген пек узун сеят манъа биринджи кере киби къатты ве сонъсуз корюнмеди, манъа учмакъ манъа ойле кельди. Кастраниягъа къайтып кельген сонъ, мен Зисъеге хабер эттим ки, мен бир къач кунь девамында лаборатория 12-нджи кунюне къадар къапалы къалгъаны акъкъында уйдурылгъан баананен токътайджакъ. Къомшугъа алып кетмек ичюн бир къач инджир топладыкъ ве Новарагъа ёл алдыкъ. Ярым ёлда, къатыр ёлу бою энген анамдан корьдим. Мен оларны къаршылап, кичик къолларымдаки бутюн кучьлеримнен оны къучакъладым. Зизи къычырып башлады: «Не ичюн апансыздан кельдинъми?.. Сен насыл тюшонесинъ, сен сени Концеттинаны алып кетесинъми?». "Эбет – ана – джевап берди — учь куньден биз кетемиз". — Сен япып оламазсынъ, о, урбаны фантина ханымгъа азырламакъ керек. Бу къалмакъ ичюн даа бир баана

эди. О, токътамайып кычырды. Мен пармагъымнен кокке тийген эдим. Меним тек бир пешманлыгъым барып, Тури къартбаба тапып оламайджакъ эди.

14-юнджи йылнынъ акъшамында аш ашадыкъ. Зизье тек мумияма насылдыр бир акъаретлеп, агъызыны ачты: «Насыл джесаретни алып кетмейсинъ, юрегинъ ёкъ, мени пек чекиштире, мен сени энди бир апте деп саймайым». Мен Мичерилонны биринджи кере козьяшларынен корьдим. Онынъ къаба ве агъач киби девам эте, корюне ки, бир къач дамла инсаниет зиндангъа тюшип къалгъан эди. Онынъ ерине мен мермер киби сувукъ олдым ве ич де арекет этмеген эдим.

Мен козь юммадым, акъылда бинълернен фикирлер лакъырды этти ве саба кетмесини беклеп оламадым. Ана таксиге «Каузи и къашкъыр» (къашкъыр штан) жанрлы джентльменден сифариш эткен эди. Танъ аткъанда биз турдыкъ, картон чемодангъа сонъки токъунув ве биталаргъа селям бердик. Ёлдан чыкъкъан вакъытта битам козьяшларынен озь одасындан чыкъты, сачлары бош, ве о, анамнынъ аякъларына атылып: «Энди мени ольдюририм ве омюр бою виджданда олюм алырсынъ!, сен, сен мен ондан тизлери устюнде сорайым - о - мен тек фукъаре бир къадыным, яланджы акъайнынъ янында, кимсе мени севмей ве энди ич бир миннетдарлыкъ!

О, къарышыкъ сачлары ве чамурнынъ озьек юзюнен бутюн алемни къаргъап, ерге урды. Анам аптенинъ хавфлы олгъаныны анълап, истеп, башыны джойгъаныны анълай эди. Лякин о, еринден кыбырдамады, озюни аджымагъа ёл бермеди, онынъ алдатувларына сагъыр эди, узакътан бакъты ве озь сценарийининъ сонъунадже бекледи. Эмджем анамнынъ къатты олгъаныны анълагъан сонъ, озь одасына ашыкъты, сонъки сагълыкълашувны инкяр этти. Бирден биз кеттик, о, сокъакъкъа къайтты, биз узакълашкъанда, онынъ тартышмасыны корьдик, о, ташларнен къарыштыргъан кичик къара

топкъа чевирильди. Бельки, мен онынънен мераметсиз олгъан эдим, тек балалар олгъаныны билелер, лякин хатырлайым ки, мен онынъ эвинден узакълашкъанда, анамнынъ элинден къорчалангъан эвинден узакълашкъанда, о, о, бутюн кинтим апансыздан гъайып оладжагъыны корип, апансыздан севгиге чевирильди ве мен онъа мераметлик дуйгъусыны дуйдым (о вакъыт мен о зизье бир къач ай, сокъакъларда, санки, ольген киби, агълай эди).

Бертолами Пиццада ачылгъан таксининъ къапулары ачылды. Пенджеренден мемлекетнинъ сонъунадже корьгенлеримнинъ эписине селям берем. Сеят девамьнда мен панорама ве бакъышымдан яваш-яваш узакълашкъан мемлекетни сейир эте эдим, денъиз яваш-яваш ве мемлекет олгъандже, сустыкъ. Шимди мен Новарадан узакъ эдим, кескин шекильде! Къаршы фикирлер меним акъылымда дженклешти ве мен оларгъа укюм сюре бильмей эдим, сонъра анам мени сыйпагъанда, мен кельгенимизни тенбиеледим. Сонъ мен о мемлекетни пек севдим ки, чокътан берли о кедерли омюрим себебинден нефретлендим. Аджныкълы станцияда буюк къарышыкълыкъ бар эди, бизим киби чокълары озь картон чемоданлары ве башкъа торбаларынен Шимальге кеттилер.

Денъизден индже бир ель пейда олды ве мен дудакъларымны якъкъан тузны ис эттим. Биринджи кере дуйгъан гузель бир дуйгъу. Ярым саат поезд бекледик. Меним ичюн бу янъы ава эди. Адамлар йырны модагъа «Профессор, йымырта я да тавукъ догъдымы, айтынъыз» деп йырлай эдилер. Эр кес къытада байрамлардан къайтты. Мессинада догъгъаным паромлыкъайыкътаки вагонларны айретте къалдыргъан алда корьдим. Сентябрь орталарында ве о мавы кокте тар ашыкъкъан бинълернен ютукълар эди. Олар озь учувынен меним арзумны нагъышлай эдилер: ниает, меним къорантамнен яшамакъ ичюн къайта. Мен о парлакъ фоннынъ ортасында Алланы корьмеге тырыштым ве, оны корьмесем де, онъа кичкене рухумнынъ теренлигинден тешеккюр бильдирдим. Сонъсуз саатлерден сонъ биз Римге энди, дигер

саатлер беклевден сонъ, Милангъа поезд, анда Домодоссолагъа даа бир поезд денъишмеси бар эди. Бу тюш эди. О таныгъан бир къач адамны селямлагъан ана о поездде. Эр кес къайдан кельгенини, озюнен берабер къыз ким олгъаныны сорады. Онынъ даа бир къызы олгъаныны бильмей эдилер.

Мен манзараларны козеттим: мен гольнинъ магистри ве адаларыны тааджипнен, сонъра дагъларны корьдим. Мен кельген сонъ не къадар эксик олгъаныны сорадым, чюнки шеэрнинъ этрафында дагъларнен сарылгъан вадийде. Биз саба кеч вакъытта Домодоссолагъа кельдик. Кок боз эди, ёллар да къаранлыкъ боялангъан киби олды, адамлар ерге бакъып, къарарлы адымнен юрдилер, атта урбалар къаранлыкъ эди. Баба станциясында о, эки йыл эвельси Сицилияда корьген кичкене къардашымнен бизни беклей эди. Опиpler ве къучакълар. Эвге къайткъанымызда, тезден меним шеэрим оладжакъ о ерни кешф этмеге тырыша эдим. Мен эвлернинъ пенджерелерини сайдым амма олар о къадар чокъ эдилер ки, эсаплавларымнынъ йипини джойдым. Пенджерелер пек чокъ, бири-бирининъ устюнде эвлер пек чокъ эди. Олар ойле юксек эдилер ки, кокте козьлерим гъайып олды.

Мен баш айланувыны сынадым. Башыма бинълернен суаллер акъып кетти, олар сабырсызлыкънен кеттилер. Курс девамында мен бир сёз юрсетип оламадым. Сонъ эвде тек фоторесимлерден хатырлагъан аптелеримни корип, даа бир тааджиплендим. Даа бир тааджип – раковина, кран ве газ собасы олгъан ашхане (эвдеки сув ёкъ эди ве одуннен пишириле эди). Акъшам о, къызы Катеринанен берабер Комюр Гразиягъа кельди. Къомшулары да мени танымагъа истедилер. Эртеси акъшам мени киногъа алып барды. Омюримнинъ энъ дюльбер акъшамларындан бири, мен эбедий хатырлайджагъым, сонъки куньге къадар. Ниает, мен бабамнен берабер эдим, оны севмезден эвель, сен гъайып олгъан бабаны севесинъ, шимди онъа сукъландым ве ниает, онынъ принцесса олгъан киби, озюмни биринджи кере къорчалагъан киби ис эттим. Къыскъадан айткъанда, манъа булутлар

устюнден юрген киби олды, Кяинатнынъ башкъа бир вакъытына къонгъан
эдим.

Докъузынджы баб - Кок къапусы

Сицилиядан башламаздан эвель, ана мени тюктен бир ер тапмагъа муваффагъ олды ве эки куньден сонъ манъа ишке ёлдашлыкъ этти. Саба эрте эвден чыкътыкъ: Мен бу янъылыккъгъа пек эеджанландым.

Кириште о, мени буюк бир тебессюм япкъан ве мени, хош ве гузель бир къадынны алып, мени къаршылап алды. Тильде манъа «Милан»да «Селям Бела Туса (къыз), кель, мен сизге меннен чалышкъан къызларны такъдим этем: ве Тересина. Оларнынъ о къадар теджрибеси бар, олар сизни ишке огретеджеклер. Эгер проблемлер олса - о къош - сорамагъа утанма». Демек, бир козь къыпкъанында янъы ишимнен озюмни таптым.

Мен озюмни энди пек яхшы дуйдым ве айлыкъ ильк кере Бела-Тусанынъ омюринде бу денъишювни гол урдым. О, бу мевзуны чокъ бильмей эди, лякин Новарадаки буюк достлары эшиткен икяелерден яш ханымгъа насыл чевирильгенини анълады. О, къадын олмакъ ичюн о сигналгъа мухтадж олмагъаныны анълады: о, энди огренген, таныгъан ве севген эр шей ичюн эди. О, энди тыртыр дегиль эди ве кобелекнинъ метаморфозасыны чеккен эди. О,

узакътан кельди ве бир къач дакъкъадан сонъ бир дюньядан башкъасына кечти. О, озюни ялынъыз тапты ве бунен пек гъурурлана эди.

Бу арада янъы ишнен таныш олып башладым. Сонъра сачлар ичюн шинельге къоюлды. Терлери сюнгюнен дымланды ве ниает, оларны эр тарафтан чекип, агъачтан япылгъан кошеге мыхладылар. Сицилиядаки лабораторияда мен урбаларнынъ тюбюне къоймакъ ичюн позаларны эзгенде, манъа къайтып кельди. Мында да бир къач мыртыкълар пармакълар устюнден чапып кеттилер. Кунеш баласы олса, оларны сокъакътаки багъчада къуруттылар, шунунъ ичюн Фарснынъ, тильки, къырмыскъа, ра-мукенинъ къыйметли къозуларына менсиль япмакъ керек олды. Мен оларны туткъанда машиналаргъа ве кечкен адамларгъа бакъмагъа севе эдим. Мен атта машиналарнынъ чыкъарув газларыны ынтылдым ве шеэрнинъ о къокъусынен озюмни импрегнация этмеге тырыштым, шунунъ ичюн темиз авада оськен къыз ичюн янъы ве сархошландырыджы. Шеэр меним бакъышым астында парад ве мен атта вакъыт анъламыны джойдым. Бабам манъа бу кунь саатлерге болюнгенини анълатты, мен исе Кастрангияда яшагъанда, мен тек кунешнинъ догъгъаныны ве сетини таныдым. Кимерде терилерни бакъкъанда, юкъары къаттаки къарт бир ханым мени ширкетте къалдырмакъ ичюн келе эди. О, тар Пьемонтезде лаф этти ве мен бир де бир пристанъны анъламадым: "Не бела фиола, ndua ti vegnat-тан (сиден кельген ерден)? Кума ти эгер сиамат олса (ненинъ ады не)?» Мен денъишем. — Менимкини анълайым (анъламадынъызмы). Тери къуругъан сонъ, яш ханым оларгъа сифариш япкъан тикишлер ичюн тёпеликлернинъ шекилини кести.

Мен fursellina прокладкасыны, пасны этрафкъа ве сонъра астлыкъны къоймагъа азджа огрендим. Меним усталыгъым ичюн мен афталыкъ пагеттаны алып башладым ве къыскъадан айткъанда, мени пенсиягъа чыкъмакъ ичюн брендлернен тертипке къойдылар. Мен озюмни даа буюк дуйдым. Лабораторияда радио бар эди: Мен къуванчнен йырларны дуйдым.

Сонъ совутыджылар кениш таркъалмадылар, лякин яш ханымнынъ шеэрнинъ сокъакъларында арабанен кечкен джентльмен тарафындан берильген буз ташларынен толдурылгъан бузлавгъа саип эди. Меним ичюн ойле татлы сув ичмек янбы эди. Эвни одунлы икътисадий соба къыздырды. Онынъ телефоны ёкъ эди, лякин муштерилерни чагъырмакъ керек олгъанда, мени эмджесинден, бир къач ишчиси олгъан кбуруджылыкъ ширкетининъ саиби ёллады. Буларнынъ арасында тесадюфен, мен биринджи кере корьдим... амма бу башкъа бир икяе, эгер меним вакъыт ве арзум олса, мен сизге сонъра айтаджагъым.

Эвде мен яхшы ашадым, акъшам о, таш дамлы, дюльбер пенджерели тюкянлар олгъан шеэрнинъ меркезине мусафирликке чыкъты. Шемсиеде мен анамнен базаргъа бардым, бу исе меркезнинъ яхшы бир къысмыны ишгъаль эте, мен куньдюзге якъын иштен чыкъкъанда. Манъа пальто япмакъ ичюн кбумачны алдыкъ. О, репрезиягъа огърады. Мен оны Рождествода гедже ярысы массасына махкюм этип, ачылдым. Къыскъасы, бахтлы омюр.

О, карнавал кельди. Биз «Галлетти» театринде Виглионгъа якъын къорантанен иштирак эттик. Фосфоресцент ярыкъ оюнлары арасындаки маскалы оюнларны корьмек арзусы эди.

Эртеси куню тургъанда, бир шейлер олды. Мен агъладым, чюнки ана манъа «Магнезия Сан-Пеллегрино»ны бермеди. Мартигниден кельген биталарындан бири кельди. Бизнен акъшамлыкъ аш. Куньдюз мен озюмни гъарип ис эттим, бахтым биткен киби олды. Баба битасына поездге ёлдашлыкъ этти, сонъра биз аш ашадыкъ.

Шу акъшам кезинтиден чыкъмадыкъ. Бабам анамгъа: «Мен барда достлар тападжагъым», — деди. Акъшам саат 22 якъынларында о, Гемандендогъа къайтып, онынъ солгъун юзюнен, сандыкъкъадже кучлю къалынлыкънен ташлангъан. «Тереза, шамоле азыр». Бабам тёшекке тёкюльгенде, мен 50 метр

узакълыкъта экимге чагъырмакъ ичюн эмджемнен агъырлаштым. О, бирден кельди, лякин бу арада бабам яшамагъа токътагъан эди. Сонъра аорта чыкъкъаныны бильдик. Лякин ич бир шей олмаз эди, баба кок къапусындан кечип, дженнетке учып кетти. 1951 сенеси февраль 17-де эди. Мен бутюн гедже бабамнынъ къорчаланмагъан козьлеринен къалгъан гедже девамында. Башым айлана эди, мигрен ве баш айланув къарышыгъы, бутюн предметлер адалетсиз олюмнинъ шаатлары олгъаны ичюн, о одадан энди тартышмады. Мен бабам ве Домодосолада мени беклеген залым такъдир акъкъында тюшюнмеге ич бир вакъыт вазгечмедим, козьяшларым энди козьлеримден чыкъып оламады, чюнки олар агълав динине къадар къуругъан эдилер. О Алла, Мессина богъазындаки козь къамаштырыджы айдынлыкъта кетювимде тасавур эттим, о къайда гизли эди? Не ичюн бизни ташлап кетти? Не ичюн мени бу къадар алдаткъан эди? Шимди бабамны эбедий алып кеткенлерини тапкъан сонъ? Бу фаджианынъ не файдасы бар? Энди мында, Домодосолада, Алла башкъа, узакъта, эльге кечмеген киби корюнген сонъ, о, къаранлыкъ, эльге кечмеген ве аджджы, аджджы, мен энди онынъ къалгъан куньлерим ичюн онъа ишанмакъ я да козьге алмамакъ кереклигини бильмеген бир Алладан япылгъан киби корюне эди. Геджелер ве геджелер девамында мен къаранлыкъта козьлернен уянып, куньнинъ кельмесинен эр шей эвелькиси киби къайтаджагъына умют эте эдим. О гъамлы куньлерде, къорантам уфукънынъ четинде олгъанда, дженнет къызлар ичюн ер олмагъаныны анълады.

О геджелернинъ бириси, сабанынъ эрте саатлеринде йыкъылдым ве азаплы юкъудан сонъ татлы тюшке батып кетем: мен озюмни гольде таптым, сонъра бабам манъа козьлеримнен ве юзюм кок ярыгъынен батырылгъан киби корюнди. Шимди онынъ юзю энди къыйналмай ве гузель къайткъан эди. Татлылыкънен о манъа кулюмсиреди, элимни алды, мени къучакълап, меннен лаф этип башлады. "Балагъым - о - шимди сизге айтмагъа истегеним меним

севгим, мен сизни истеген шейлернинъ эписидир. Зарарлы шараит биз бир-биримизни танымагъанымызгъа эмин олды. Мен о къадар пешман олам ки, сиз оськенинъизни корьмедим...».

Кимерде мен о тюшни ве сонъки сеферимни тюшюнем, РАББИ мени чагъыраджагъыны тюшюнем, мен кок къапусындан кечкенде, бабам мени беклегенини тасавур этмеге севем, о акъшам киби кийинген бу мени... кино: онен берабер бизге айтмакъ ичюн чокъ шейлер бар, биз о нутукъны февральнинъ о сувукъ геджесинде эбедий шекильде къабул этмек керекмиз. Бу, менимдже, сонъки сеферимни башламакъ ичюн энъ яхшы ёл олур эди.

Ана дёрт баланен умютсизликте къалды ве пенсиясыз къалды, чюнки баба саде бир коблер эди. Бутюн сувукъ ве дюньянынъ бутюн агърылары бизим фукъаре мухаджирлер къорантамызгъа тюшкен эди.

Топракъымыздан узакъ, омюрден узакъта биз чель ельчигинен сюйрекленген къум данелери эдик.

Анам озюни ве бутюн джаныны джойгъан эди. О, бош къабукъкъа чевирильген эди. Онынъ бедени агъач парчасы киби тартынды, о, акъып кетювини токътатмады ве оннынъ гъайып олгъан бакъышы, ер юзюндеки ве ифадесиз, бутюн дакъкъалар девамында узакъ бир нокътагъа догъру, бабанынъ къабирине догъру тургъун къалды. О, унутмакънынъ мумкюн олмагъанлыгъына уджюм эттиги бир руйгъа бенъзеген эди. Мен оннынъ йыкъылып, чыкъышсыз умютсизликке батып кеткен анъни анъладым. Мен оны чайкъамагъа тырыштым, оннынъ кейфини котермеге тырышкъанынен лаф эттим. Инанылмаз ки, роллер бутюнлей терсине чевирильген эди: бу ананы теселли берген, озь икяелерини акъайысыз яшамагъа ве унутмагъа ярдым этмеге азырламакъ ичюн икяе эте эди. Мен, буюк къызым, даа 15 яшында дегиль эдим.

Акшамлыкъ аштан сонъ даа бир къач лира осьтюрмек ичюн туктен ишке къайттым. Умют атешини сагъ тутмагъа тырышкъанда мен эдим. Лякин анамнынъ сонъунда, бильмейим, насыл этип, бельки умютсизликнинъ кучюнен, бир къычырыкъ ве башкъасы арасында бутюн дюньяны омузларына юкледи ве яваш-яваш о, бир къач юбка пиширип, халатны кийип, тикишке къайтты..

Децимо бабы - Ла Бела Туса

Айны шу йылнынъ майыс айында меним кичкене къардашым къызамыкънен хасталанды ве оны да алды, чюнки балалыкъта оны ич бир шейге огъратмады. Мен тѣшекте олгъанда, анамнынъ къапуны ачкъаныны эшиттим. Кимдир чанъны ойнагъан эди. Сонъ Зизе ве Мишерильонынъ сесини эшиттим. Мен раатсызландым: олар мени ана-бабаларны корьмек ичюн Домодоссолагъа ич бир вакъыт кетирмеген эдилер ве шимди олар озьлерини сагъ къалдырдылар. Олар бир афтагъа якъын къалдылар, сонъра бираз уютсизликке къалдылар, чюнки мен оларнен берабер Сицилиягъа къайткъанымны уют эте эдилер. Ноябрь айында Неродан «Бордеда» мектюби кельди. Ана, онынъ элини къалтырады, ачувланды. Мен онынъ агълагъаныны корьдим: Зизью Тури къартбабанынъ вефатыны илян этти. Олар оны Бордонаро койлеринде ноябрьнинъ 8-де ольген киби корьген эдилер. О, 87 яшында эди. Эртеси сене даа да буюк бир наразылыкъ пейда олды, о вакъытта тешкерювлер эксгумация вакътында тапылгъан богъазда явлукънен богъазнен богъулудан олюмнинъ себебине кетире эди. Джинаетни къадын, койдеки къомшулары, койдеки

къомшуларынен берабер япкъан эди, 11 бинъ лире пенсиясыны хырсызламакъ ичюн. Сонъра олар апсханеде 24 яшында о ве 12 яшында ярыш ичюн хызмет эттилер.

Мен кедерлендим. Инсанда 5 адамда огге чыкъып оламадынъ. Тильде ханым манъа ерлештирюв офисине язылмакъ ичюн сахта ёллавны тевсие этти. Мен сыкъ-сыкъ иш бармы, ёкъмы, тешкермеге бардым, амма уютлер аз эди. 1920 сенеси апрель айында мен оларнынъ заводда базы кызыларны озъ бойнуна алгъанларыны бильдим. Оларгъа керек дегиль эди, бабаларында энди зенааты бар эди. Сонъ наразылыкъ бильдирмек ичюн кабинетке бардым: манъа башкъаларындан зияде чалышмакъ керек эди. Мен ниает, электрик теллери ичюн аякъкъапплар, ленталар, борулар чыкъарылгъан бир заводгъа кирдим. Афталыкъ 6-13 ве 13-21 сменалы агъыр иш. Negli intervalli andavo anche dalla pellicciaia per arrotondare lo stipendio e dare un sollievo alla mamma.

Август кельди. Байрамлар ичюн Комера Грзия къарт ананы тапмакъ ичюн Сицилиягъа бармакъ керек эди. Мен де кызы Катеринанен кетмеге къарар бердим. Биз Милангъа поездден ве сонъра Римге кеттик, анда гедже кельди. Сицилиягъа поезд ичюн бир къач саат беклемек керек эди.

Станцияда биз пенопластларны таптыкъ, оларнынъ арасында Новаранынъ нано актёры, Сальватор Фурнари ве меним хатырламагъан аскер. Грциа ханым скемле устюнде раатлангъанда ве мени кезинмеге давет эттилер. Олар бизни

молгарелло ашамакъ ичюн Эсесра мейданына алып бардылар. О, озь-озюне тирильмеге башлагъан киби олды.

Поезднинъ кельген сонъ, энди адамлар топлангъан сонъ, Грциа ханым эки торбанен кетмеге ашыкъты. Поезд бутюнлей токътамагъан эди ве о, ралелерге узанды. Мен, Катерина ве бутюн халкъ, биз оны морлукъларнен толугу, амма муджизевий шекильде чыкъаргъанда, эбедий бабаны кычырып, чагъырдылар. О, хастаханеге кетирильмесини ред этти. Бир сааттен сонъ поезд кетти. «Меззззозогиорно»дан эвель биз «Турме Виглиер» станциясына кельдик, анда Зизё ве Мишериллонынъ мусафирлери Новара Сицилиягъа алып баргъан автобусны алдыкъ.

Олар бизни шерефли мусафир оларакъ къаршыладылар. Латвиядаки учю де геджени, Катеринанен ве мен козьлерини къапатмадыкъ. Грциа ханым агърыларнен толугу эди. Айны шу гедже сюрприз олды: базы йигитлер бизни гитара ве кемане иле серенада яптылар, лякин Мишерилло эмдже, ачувлангъан, оларны къачмагъа меджбур этти.

Катеринанынъ анасы деерлик бутюн вакъыт тешекте кечирди. О, он кунъ ичинде тек эки кере чыкъып, къарт ананы зиярет этти. Кунъдюз мектеп аркъадашларыны ве лаборатория достларыны тапмагъа бардым. Бир кунъ мени къучакъламагъа кельген мектеп аркъадашымны корьдим. Велосипедни элинде тутып, мени аткъа минмеге риджа этти. Сонъ велосипедли бир къыз Новарада ич бир вакъыт корюнмеген эди. О, Зизьенен таныш олгъанынен: «Сен байкъуш олдынъ, мен бойле шейлерни ич бир вакъыт тасавур этмез эдим», — деди.

Домодоссолагъа къайтып, Грциа ханым озюни тиклемек ичюн гъайрет эте эди. О кузьден сонъ артроз агърылары озь ерини алды. О, тек къорантасынен бир къач зияфетке баргъанда, джесарет алды, анда мени де давет эттилер.

Мен заводда ве тюклерде ишни янъыдан башладым, амма манъа янъы теджрибелер керек эди. Бир кунь Сан-Гервасио ве Протасио приходыны зиярет этип, Дон Джузеппе Бенетти манъа бир къач суаллер бермеге якъынлашты. Мен онъа бутюн джеримелеримни багъладым. О, мени рухландырды ве манъа: «Бир вакъытлары тенеффюске кель», — деди. Анда сиз католик арекетининъ президентини мисс Германганы тападжакъсынъыз, о, къызларны такъдим этеджек ве сизге чокъ яхшы насиат береджек ". Мен деръал озюмни раат коръдим: бираз утанчакълыкънен достлар тапып башладым. Мен лаф этмеге бильмегенимден къоркъа эдим, амма Алланынъ ярдымынен биринджи къыйынлыкъларны енъем. Мен бирлешменинъ тесисчиси Армида Барельлиге сукъланып, севинчнен окъудым: онынъ омюрим яхшылашкъан эди. Завод айланмасы рухсет этильгенде, мен 7-де сабалыкъ массасына бардым, анда мен озь рухий режиссёрымны сайгъан Дон Бенететинен таныш олдым. Базар куню мен озюме кильсенинъ огюнде яхшы матбуат скамейкасында бир саат къалмагъа теклиф эттим. Сонъра мени АСЛИ Шурасына къошулмагъа давет эттилер. Бутюн о вазифелеримнен озюмни муим ве япкъан киби ис эттим.

Заводнынъ аркъадашлары мени фанатландырдылар, лякин мен озюмни къолайсыз дуймадым, меним олар ичюн дуа эттим ве мен оларны къайтарып чагъырттым, невбет башланмаздан эвель олар денъишкен одаларда вульгарликнен лаф эттилер.

Он биринджи баб - Фарфор юз.

Яз базар куню алман католик арекетлерининъ президенти дагъларгъа сеят тешкиль этти. Мен сеятнынъ пайыны тѐлемеге муваффакъ олгъан кучюк парамнен. Биз автобуснен Гоглиогъа, сонъра «Альпе Деверо»даки кабель машинасынен, сонъра исе Крапилогъа аягъынен кельдик. Мен чечеклернен орътюльген дагъларнынъ дюльберлигини тюшюндим: рододендрис, ранунколи, кийик орхидеялар. Биберлерни къатламакъ керек. Пенджерелер къырмызы ве гульдестени гераньлери яшагъан таш дамлары ве агъачтан япылгъан пенджерелери олгъан кутюклер. Мен ёлнынъ къайда биткени Гернадан сорадым. — Биз ёрулгъанда, джыйыштырылгъан акъшамлыкъ ашкъа токътайджакъмыз. 13 якъынларында къаядан энген темиз сувны вадийге догъру ичмек ичюн токътадыкъ. Ашагъан, намаз къылгъан ве йырлагъан сонъ, къайтмакъ ичюн юрдик. Мен къуванчтан къалтырай эдим: Бойле дюльбер кунъ ичмеген эдим. Эвде мен Моминагъа айттым ве онынъ бир тебессюмини коръдим.

Эр вакъыт мен Новара Сицилиядан почта алдым: о, бизнен корюшмек ичюн Домодосолада ондан бир иш тапмакъны риджа этти. Мен пек шашып къалдым, лякин манъа бирев манъа ашыкъ олгъаны ичюн къувандым. Домодосоладан бир огълан да бар эди, амма мен бегенмедим: саба о, граппа цикчетини ичти ве эр вакъыт къырмызы янакълары бар эди.

Саба медитациялары монастырьнинъ ёлуны косътере эди, амма айны вакъытта мен балаларны ве къоранта шекиллendirмек гъаесини бегендим. Мен озюмни Алланынъ ирадесине ишандырдым. Бир къач базар куню биз къомшу мемлекетлернинъ намазларына бардыкъ. Автобус сефери мени раатсызлады, лякин джесарет насылдыр кучюк бир азаплардан зияде олды.

1954 сенеси майыс 1-де ораториянен АСЛИ сеят тешкиль этти: саба Мадонна ди Оропанынъ мукъаддеслигине хаджылыкъ ве куньдюз Биэлладаки шеревфли чобаннынъ митинги. Fui una delle prime a iscrivermi insieme ad una mia amica e al suo ragazzo Pierino. Partirono 2 pullman pieni di giovani. Оларнынъ арасында мен энди бир ерде корьгенимден утанчакъ бир саргъым. Бу онынъ эди: мен тюкнинъ муштерилерине чагъырмагъа баргъан къуруджылыкъ ширкетининъ ишчиси эди. Пьерино манъа такъдим этти: о, онынъ бита-къардашы эди. Куньдюз о, козьлеринен мени ич бир вакъыт ташлап кетмеди. Эвге къайтып кельген сонъ анагъа айттым. Биринджи къатта ерлешкен оданынъ балконинынъ тюбюнде оны корьген сонъ. "Ана, ана, кель ве корь: мен Биэллада таныш олгъан огъланчыкъ бар". Ве о, ярым кулюмсиреп: «Корьесинъми, сени япасынъ». Эртеси акъшам, къомшусынен кетип, огюмде таптым. Силя о, бизнен берабер келе билеми, деп сорады. Мен къабул эттим, мен къабул эттим. Биз буз лакъырдысыны аз-чокъ сындырдыкъ. Заводта куньдюзки сменадан сонъ эвге ёлдашлыкъ этти. Бир акъшам мен оны анасына багъышладым, о, оны пек яхшы къаршылады. Озь бош вакъытында оратория иштирак этти. Сонъра огъланлар ве къызлар айырылдылар, тек топлашувнынъ сонъунда биз корюше бильдик. Биз де АСЛИ топлашувларында иштирак эттик.

Меним анам Сицилиядан кельсе де, анда бири-бирини севген эки огъланчыкъ тек чыкъып оламай, бизге ишанч багъышлады ве биз тынч сеят башладыкъ. Джузе манъа бабамны таныгъаныны айтты: бир къач пара топламакъ, 4 бала ве тек чалышкъан баба олмакъ, эвинден бир къач адымдан

бир къач адым казарманынъ малиетчилери ичюн бир къач комиссия япкъан. Кимерде бабама тамир этмек ичюн аякъкъапларыны кетире эди. Мен зевкънен динъледим.

О, манъа даа бир шей айтты: 1950 сенеси сентябрь 16-да мен Римден виртуаль шекильде таныш олгъан Домодоссолагъа етмек ичюн кеттим. Джузе, мен оны шимди де чагъыргъаным киби, велосипеднен Мукъаддес Йылгъа кельген эди. Маджералы сеяат: о, Домодоссоладан, вадийден тез-тез дагъ атлетикасынен педаль япкъан руханийнен берабер башлагъан эди. Онынъ пешинден кетмек деерлик мумкюн дегиль эди. О, тек салат алмакъ ичюн, себзелер багъчасыны корип, токътады. Юсуфнынъ ярысында о ялынъыз кетти. Страда сокъакъ сатыджысы япып, сатмакъ ичюн чукъурларнен толу эски велосипеднен. Олар Римге къадар бир ширкет яптылар.

Август кельди. Завод байрамлар ичюн къапатылды ве Мергоццо гольнинъ тёпелеринде олгъан гульдестени аптемни тапмагъа къарар берди. Эвни идаре этеджек рафикъелер бир къач кунъ мени токътатмакъны риджа эттим. Мен бу фикирни Джузеге тек аныгъан эдим. Эвде татильде даа башкъа къызлар бар эди. Оларнынъ арасында рафикъенинъ гудюк йигити. 15-нджи куню сабасында, Ассумпация байрамы, о, бизни Мессадан сонъ озъ одасына чагъырды. О, чешит кремлер, тушь ве помадаларнынъ юзюни толдурды: биз мум эйкеллери киби олдыкъ. Уйлелик ашкъа монат эмдже торуныны хатырлады: о бизни бойле сёггени ич бир тюрлю тесадюф дегиль эди.

Кунъдюз пенджерен гольге бакъып, Джузени корьдим. Мен о фарфор юзюнен пейда олмакъ истемедим. Къапуда мени корьмек деерлик танымады. Мен бу эксперимент олгъаныны анылаттым ве дигер къызлар да денъиштирильди. Кунъдюз эв багъчасына кетирдик. Акъшамгъа якъын мени къаршылап алды: «Сизни тезден, Домодоссолада, амма эвелькиси киби темиз ве тазе юзюнен».

Эки -азалы баб - «Миллет».

Эки афталыкъ раатлыкътан сонъ, 13-тен 21-ге къадар, невбетнен завод ишини янъыдан башладым. оны коръмек. 9-да сирена чалды ве юрегим кучьлю урып башлады. Папка штампланды, ярым -къаралыкътаки къапунынъ чыкъышында велосипеднен. Бу онынъ эди: о, мени къаршыламагъа кельди, утанып манъа бетине бакъты ве: «Демек, мен сени бегенем», — деди. О, мени велосипед таягъы устюнде отуртты ве эвге ёлдашлыкъ этти. Биз адий яхшы гедже селямлаштыкъ. Бу деерлик эр кунъ текрарлана эди. Базар куню куньдюз къомшу мемлекетлерде велосипед юрмек олды. Бир кунъ мени эвине алып барды, мени баба ве ана, эки къызкъардашы ве къардашнен таныштырды. О, мени бита ве биталарынен де дост киби таныштырды.

Бизни балкондан корип, мумиям бизни эвге кетмеге меджбур этти. О огъланчыкъ ичюн сызгъанда, мен пек къарарсыз эдим. Декабрьнинъ 8-де, Бахтамлы концепция куню, меним адым кунюм, чанъ чалды. О, манъа къырмызы къаранфильмнинъ бир дестесини узаткъан флорист эди. «Ана, Джузе манъа арзу-истеклерни ёллады!» Къайдны ачмакътан не къадар уютсизлик: бу онынъ дегиль эди, амма 14-йыллы огъланчыкъ тенкъидий шекильде корюшти. «Мен сени севем» деп язылгъан эди. Бельки, о, мени онынъ яшдашы деп сая эди.

Милад байрамында о, шоколадларнен толу балабан ренкли ваза ве селямлашув картасынен пейда олды. Мен онъа тешеккюр бильдирдим ве гедже ярысы кутълесинен берабер кеттим. Эвге къайткъан сонъ, о манъа: "Ярын мен къорантамнен сой-сопларынен акъшамлыкъ ашкъа бармакъ кереким. Биз кене Санто Стефанода коремиз", - деди. 26-гъа саба мен анама "Мен энди о огъланчыкънен чыкъып кетмейим, вазаны къайтарам, озъ-озюни япмагъа истемейим" дедим. Ве о, къатты корюнишнен: «Сен делисинъ, эгер мен энди шоколад ашамагъан олсам, буны япмакъ мумкюн эди».

Сонъки кунълерде Джузе, адет узьре, мени ишке алып бармакъ ичюн кельди. Аякъта я да велосипед таягъы устюнде ёлнынъ узунлыгъында мен бу сёзге деерлик мураджаат этмедим. Мен 1955 сенеси мен Мессагъа бардым. О да анда эди ве сонъунда мени эвге ёллады. Къапу янында о манъа: «Мен бойле азап чекмеге ёл бермек ичюн, акъылынъда не олгъаныны билесинъми?» Бу дамла вазаны ташып, оны кулюмсиретти. О, манъа бир чаначыкъны берди ве: "Бу кунъ кунъдюз мен «Весперс»ке «Монте-Кальварио»да бармагъа мумкюн олам. Мен бир-биримни къабул этип, селямлаштым. Мен онъа эвде хабер эттим ве анам къувана: «Бойле бир бала оны энди тапмаз», — деди.

14.00 саатте биз «Виа круцис»нинъ часовняларынен къатыр бою «Калвари»ге кеттик. Бир кере мукъаддес ерде биз «Весперс»ни йырладыкъ ве берекеттен сонъ клубкъа бардыкъ. Фильмнинъ серлевасыны хатырламайым, амма о пек меракъсыз эди, шунынъ ичюн мен «Кинема» катенасындаки шеэрге къайтмакъны теклиф эттим, анда биз «Виолетт» серлевалы даа яхшы фильмден зевкъ ала билемиз.

Апрель айында, поезд ве Центовали иле Вигеззо вадийси боюнда биз ана-бабасынен берабер Локарнодаки юзюджилер байрамына бардыкъ. Бизни «къыз достум» деп такъдим эттирген Джузенинъ бабасынен таныш олдыкъ. О, эллерини джебине къойып, джепинден 10 швейцария франкыны алды, оларны

Джузеге берди ве «яхшы, не вакъыт эвленесинъ?» Биз бир-биримизге бетине бакътыкъ, бу акъта ич бир вакъыт лаф этмедик.

Сонъки куньлерде той гъаесини осьтюрип башладыкъ. Биз де эвде бу акъта лаф эттик. Анам къуванды, амма айны вакъытта маддий имкянлар аз эди. Биз аз-аз чаршаф ве кетенден сатын алдыкъ. Бизим хусусий ихтияджларымыз ёкъ эди. Биз кичик ве ашагъы квартира къыдырмагъа кеттик. Биз оны къадимий районда таптыкъ ве той куню: 19 сентябрь, базарэртеси. Мен анамнен берабер «Панзараса» къумач тюкянына бардым, той урбасы ичюн дантел пейда олды ве оны эр вакъыт севгинен джыймагъа сёз берген ханым Тильде Пелликсиягъа кетирдим.

Эвленюв неширлери ичюн мердивенде анамны имзаламакъ керек эди, чюнки мен даа яшына еттим. Юзюнинъ ана-бабасы да къувандылар. Приходлы монсиньор Пеллда бизге дюльбер рухландырув сёзлерини айтты: "Эр вакъыт омюрнинъ запаслары олгъан къуванч ве агърыларнен къаршылашмакъ ичюн эр вакъыт бу къадар иманнен сакъланып къалынъыз. Мен сизни неф боюнджа къырмызы кечмишни тапмагъа меджбур этерим".

C'era da preparare l'elenco di parenti e amici a cui consegnare le bomboniere come d'usanza. Пек аз мусафирлер. Джусенинъ анасы «бир къорантагъа эки» деди. Тира Тира 35 адамгъа еттик. Шаатлар сайлана: Кармело да бита ве меним ичюн бизим корюшовимизнинъ мимары Пъерино. Тойдан бир афта къалгъанда, Дон Джузеппе Бриакканен олгъан эркек бизге зияфетни идаре этти. Фурига масада селямлашув ресимини сызды ве достлар джедвелинен пергамент яратты. Хамыр ве ичимликлернен къаплангъан софра да бар эди. Ораторияда ич бир вакъыт бойле зияфет олмагъан эди. Гервасио ве Протазининъ коллегияты янъыдан къурув фазасында эди ве тротуар йыкъынтылар ве ташларнен толугъа эди, лякин базы истеген къадынлар Юсуф ве Концеттаннинъ шерифине оны темизлемек ичюн энъ яхшысыны яптылар.

Сентябрьнинъ 16-да Зизё ве Мишерилло кельдилер, кочип кеттилер, чюнки Концеттина эвленмеге азыр эди ве о, оны къурбан ерине ёлдашлыкъ этмеге меджбур олды, чюнки о, ёкъ олгъан бабанынъ ери.

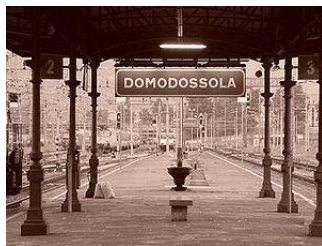
Бу арада базы бахшышлар кельди: къаве чыкъарувджысы, къаве дегирмени, росолио козлюклери, той лютфини алгъан сой-соплардан ве достлардан, Пьеринодан ашхане батареясы ве биталарындан ашхане батареясы. Къадын католик арекети бизге Мукъаддес Аиленен эмчек киби ресим берди, Дон Бененеттининъ ярдымджысы, кумюш безекли аджайип ешилъ чечек вазасы.

Хавва геджеси узун эди. Мен даа яш ве ресурслар аз олгъан учъ баланен къалгъан анам акъкъында тюшюне эдим. «Сизде иманынъыз аз, оратория мектеби сизге омюрде эр вакъыт рызыкъ олгъаныны огретмедими?», дедим озъ-озюме. 19-нджы куню мен едиде турдым. Тильде ханым дантелли урбасынен кельди. О, кийинип, Миланда сатын алгъан пердени ерлештирди. яшында такси мени кильсеге алып бармакъ ичюн кельди. Мен шашып къалдым, мени козеткен адамлар денъизини таптым. Джузе энди мени порткъакъ чечемининъ маззолиносынен беклеген къурбан еринде эди, онынъ кыз къардашы Роза ёлдашлыкъ эте, чюнки эвленген биринджи бала ичюн ана Олимпия пек эеджанлана эди. Мен онъа къырмызы кечмиште Мишерилло битасына къошулдым.

Кутьле башланды. «Монсиньор Пелланда» да эеджанланды. Мен енъильмез бир хомилияны, юзюклернинъ берекетини, омюр бою садыкълыкъ вадесини ве мерасимнинъ сонъунда имзаларны хатырлайым. О дакъкъасында да эмджеси олгъан Пьеринонынъ анасында католик арекети къадынларынынъ бейджини кокюсиме къойды.

Он учюнджи баб - Янъы омюр.

Килиседеки байрамдан сонъ, о, Кастелцо вастасынен «Грандаци» барында раатланувнынъ артындан кетти. Бир опюш арасында, экинджиси исе мусафирлерге бир къач пицца ве хамыр махсулатларынен аперитивни алып кеттик. Селямлашув ве махсус бир опьмек in -къанунлар Олимпия ве Армандогъа чемоданны алмакъ ичюн, сонъра станциягъа чапып, бал айы ичюн 12 ве черик поездни алмакъ ичюн станциягъа чаптылар.

— деп агълады анам Диротто. Биз купеге кирдик. Хадимлер сызгъырувнен ёлгъа чыкъкъяныны илян эттилер, Джузе ве мен исе бизни сонъки хайырлашувгъа пенджеренден алып бардыкъ. Омюримизнинъ маджерасы башланды.

Флоренциягъа кельгенимиз Тильде ханым тарафындан косътерильген отелге догъру ёл алдыкъ. Люкс киришинде бизни музыка къаршылады, сонъра дворецкий бизге учюнджи къаттаки одагъа ёлдашлыкъ этти. Бизим ичюн эр шей янъы, атта эки къатлы тёшекте юкълай эди.

Биринджи куню шеэрни зиярет эттик, экинджиси Микеланджело мейданына бардыкъ, анда бутюн Флоренциягъа сукълана биле эдинъ. Биз бир къач фоторесим яптыкъ: Джузенинъ рулонлы фотоаппараты секиз къара ве без фоторесим япмакъ мумкюн эди.

Римге учюнджи кунлюк ёл. Отель даа ашагъы эди, чюнки къурбанларнен четке чекильген пара етерли олмакъ керек эди. Биз бир-эки кунъ токътадыкъ,

Джузенинъ Мукъаддес йылында ве Треви чешмесинде корьген дёрт базиликаны зиярет эттик. Биз де Фонтана делль'Эсрагъа къайттыкъ, бу 1990 сенеси 13-юнджи санлы мешур гедженинъ мешур геджеси поезднинъ астына тюшти.

Сицилиягъа кетмеге вакъыт кельди. Чокъ сеяаттан сонъ, поезд Калабриягъа кельди ве ниает, Вилла Сан Джованниден Сицилияны корьдик. Джузеппе о дакъкъалардан зевкъ алды: Мессина лиманынынъ киришиндеки «Ферри-Боат»къа юкленген поезд.

Станцияда ананынъ апайы Гаэтана ве къызлары Розетта ве Антониеттанен ананынъ Кармело битасыны беклемек керек эди.

Бизни эки мырза оларакъ къаршыладылар. Биз эки кунъ Мессинагъа барып токътадыкъ: мен балалыкъта корьген Дуомонынъ сааты, Мадонна ди Монтальто ве дигер пек дюльбер квадратлар.

О эвде тек бир къусур бар эди: акъшамлыкъ аш вакътында битам ве биталары кийиндилер ве маса башында отурмакъ ерине: «Денъиз бою кезинмеге барайыкъ», — деди. Джуисе ве мен истепнен стационарнен истеп къалдыкъ. 23.00 якъынларында эвге къайтты ве эмджеси аш пиширге кетти. Бир гедже о, салкъымларны къабукълы соускъа къоя, лякин муим шей – бу алышкъанлыкълар дегиль де, севгидир.

Учюнджи куню олар бир къач козяшлы поездге ёлдашлыкъ эте эдилер. «Турме Виглиер» станциясында Новарагъа барып етмек ичюн такси айдавджысы олгъан Мишерилло бита бар эди. Зизя, Мариккие эмдже ве Пеппина эмдже бизни мемлекетке беклей эдилер. Акъикъатен, Домодоссола Пранципи кельди.

Эртеси куню Бадиавечкиеге барып, баба тарафындан къартанасы Концетта ве биталары, аптелери ве къардашларыны тапмакъ ичюн. Къартанайнынъ

тютюнджисинен мейданда мени балалыкъта бильген бир чокъ кой сакинлери топланган ве башкъа адамларны кучлю хатырлаган эдилер: «Кончеттина акъайынен кельди!»

Опип, къучакълар, къырмызы юзлер. Манъа тыш киби корюнди. Мен мемлекеттен чыкъкъан сонъ тамам беш йыл кечти.

Эки куньден сонъ биз Таорминадаки «Каузи I Лупу» таксиджисинен берабер озьлеримизни яптыкъ. Уйле маалинде о бизни ресторанга алып барды, анда бизни без эльванларнен ашаттылар. Джузе ве мен бир-биримизге бакъып,: «Пара бизге етеджекми?». Таорминаны ве сонъра Кастельмоланы сув баскъан сув астында, акъшамга догъру Новарага къайттыкъ, ёргъун, лякин тойганымыз.

Эртеси куню энди Домодосолага къайтмакъ вакъты эди. Янъы омюрнинъ вазифелери бизни беклей эди.

Он дёртјонджи баб - Бизим биринджи юваларымыз

1950-нджи ве '53-те «Домодоссола»гъа сеяткъа энди чыкъкъанына бакъмадан, санки биринджи кере башлагъан эдим: мен экиси ичюн янъы омюрнен корюшмеге кеттим.

«Ферри-Боат»таки поезд тахтасы террасагъа чыкътыкъ, Мадоннина дель Порто ве Сицилия яваш-яваш узакълашкъаныны коръдик.

Козьяшнен, агъач скемлелерде отурып, вагонгъа къайттыкъ. Сонъ булочкалар ёкъ эди.

Геджеде биз рафикъенен боюныны саллап башладыкъ. Эр вакъыт пенджерере бакъмакъ ичюн турдыкъ. Муим станцияларда шеэрнинъ адыны давушнен илян этти. Неапольерде тротуарлардаки пиццаларны саткъан «гуглионий» эди. Башта сеятчылардан пара къазандылар, сонъра поезд кете ве олар оларгъа пара ве пицца олып къалдылар.

Яваш-яваш Милангъа якъынлаштыкъ. Домодоссолагъа поездде мен 5 йыл эвельси биринджи кере дуйгъунынъ башындан кечиргенини дуйдым: Маджоре голь, Оссола дагълары, таш дамлар. Бу сефер къоджам Джузенен берабер. Уйлеге якъын ёлланылгъан ерге бардыкъ.

Мамина бар эди ве Джузе Армандонынъ бабасы бизни беклей эди. Бу зияфет эди: эгер олар чанъларны ойнап олса эдилер.

Олимпия анадан тез акъшамлыкъ аш ве сонъра Мотта районындаки янъы ювамызда раатланмакъ ичюн. Эртеси куню мен заводда озь ишимни янъыдан башладым ве Джузеппе къуруджылыкъ ерине къайтты.

Бу фикир меним ярдымджы олмагъаным ичюн анамгъа кетти, амма меним рухий режиссёрым Дон Бененетти мени дуа этмеге чагъырды, чокъ адамлар

оларны севмесини темин этти. Кимерде Джузенен мен онынъ эвинде акъшамлыкъ ашкъа бардыкъ, о къуванды. Бу арада меним аптелеримден бириси къорантагъа янъы ярдымнен озъ иссесини къошып, иш тапкъан эди.

Бираздан сонъ биз Маминагъа, анамгъа ве бабамнынъ анамына июль айында къартбаба-къартана оладжакъ.

Мен юклю бозукълыкъларны, амма ишнинъ вазифесини чагъырып башладым. Сонъ ишчилер шимдики киби къорчаланмадылар. Джузе тышкъы къуруджылыкъ ериндекисинден яхшы иш тапып олды: бочкалар ичюн омузлар киби агъач эшьяларнынъ заводлары, юнънинъ салини ачмакъ ичюн алетлер ве айны вакъытта «панельлер» (агъачлы тёпе). Бешинджи айында биз тюкянларгъа экскурсияны келеджек янъы догъгъан бала ичюн къыдырмакъ ичюн башладыкъ. Кириш къалпагъындан кенълик арта ве эвни денъиштирмеге къарар бермек керек олды.

Сонъ идаре олмады, биз анда-мында сорамагъа бардыкъ. Провидение бизни эвнинъ экинджи къатында, Скапакцино вастасынен, тюк лабораториясы янында квартира тапмагъа меджбур этти.

Къыскъа бир вакъыт ичинде бу арекетни тешкиль эттик. Биз энди шеэрнинъ меркезинде дегиль эдик, лякин узакъ дегильмиз, меним ишине якъынлаштыкъ.

Айлыкъ аренда 8 бинъ лиир эди, тек бизим заваллы акъчамыз ичюн, амма квартира къаршылайыджы ве парлакъ эди. Азбарда бизде бир-эки квадрат метр топракъ да ола биле, анда къокъулы отлар ве чечеклерни, меним авеслигим осьтюрмек ичюн.

Одаларны темизлеген анахтарларны къабул этип, ашханеде Мантуа ве дантелли перделернен дюльбер чадырлы пенджерелерни байрамгъа кийиндирди. Кочъмеден сонъ омюр нормаль девам этти. Меним къурсагъым

ачыкъ-айдын олды. Бир кунь бир меслекдеш менден аналыккъкъа не вакъыт эвде оладжагъымдан сорады ве гинекологкъа бармагъа тевсие этти. Бойлеликнен, мен озь невбетимни гизлиден алдым. Эким мени чокъ беклегеним ичюн аз къалды: «Алтынджы айдан сонъ чалышып оламазсынъ ве сен энди единджи илерилевдесинъ: сен телюкеге тюштинъ». Эртеси куню мен весикъаны идареге еткиздим ве хадим де мен садедже олгъанымны айтты.

Бу арада мен поездни «Мамми»нен теминлеген эски чаршафлардан эльде этильген орьнек, кольмеклер, аякъкъап ве памперс орьмекнен азырлана эдим.

Биз де колясканы алмагъа кеттик, мен буны эркек я да къадын олгъаныны бильмейип, нейтрал ренклернен нагъышлангъан листлернен азырлагъан эдим. Ниает, июльнинъ акъшамы сувлар сынды ве чемодан азырлангъанда хастаханеге ёлгъа чыкътыкъ. Мени баргъан гинеколог Джузеге эвге къайтып оладжагъыны айтты. Эмек тек башлангъан эди ве 20 сааткъа якъын вакъыт керек олды. Эртеси куню о, мен даа догъув одасында беклегенде, аналыккъкъа къайтты.

Белли бир вакъытта бир огълан догъды ве эмшире оны янъы догъгъан баланынъ бабасына бильдирмеге кетти, о, дуйгъугъа деерлик ярамай дуйды. Бир сааттен сонъ о, бизим биринджи баламызны къучакълап олды, онынъ къартбабасы оларакъ Армандо чагъырды. Бир къач сааттен сонъ къартбаба-къартаналар, бита ве биталарына да хабер берильди. Бутюн дюньядан биринджи бала киби корюнди.

Он бешинджи баб - Аллагъа шукюр этемиз...

Догъгъанындан бир къач саат кечкен сонъ аналыкъ болюгининъ эмширелери мени бу эт ве кемиклернинъ бу махлюкыны тешекке кетирдилер. Онъа манъа уджюм эттилер. Балалыкъта Зисъени къаплагъан масхара къокъладан гъайры.

О вакъыт хастаханеде къалмакъ бир афта эди. Эвге къайтмаздан эвель хастаханенинъ килисесине «темизлев» ичюн бардыкъ, бу руханийнинъ берекетини.

Палатада эр шей эвге къайтмагъа азыр эди, лякин башымны чевирип башлады. Эбанай сыджакъны сынап бакъты: 39. Меним къокъламнен эки кунъ даа токътамакъ керек эдик. Ниает, першенбе куню эвге къайттыкъ. Базар куню 15 Армандо янъы коляскагъа баба Джузеппе, дост Мариучия Мадине ве ораториянынъ татасы Басилио достунен сувгъа батырылып чыкъкъан шрифтке кетирильди. Менде тедбирде булунмакъ къуванчы ёкъ эди, чюнки къартлар эвде къалмакъ ичюн хурафаткъа тевсие эттилер. Мен кичик раатланувны азырламакътан мемнюн олдым.

Учъкедже омюр башкъа эди амма мен оны пек яхшы алдым. Меним чокъ сютюм бар эди, бала осьти ве оны эр афта балалыкъ меркезине алып барды.

Языкъ ки, завод ишлери эки айнынъ сонъунда гъайрыдан башланды. Сонъ питомник мектеплери ёкъ эди. Къартанайлар оны эр бири бир афта бакъмагъа разы олгъан эдилер.

Мен алты Джузенинъ раундыны япкъанда, ишке кетмезден эвель, оны багълап, ёлгъа алып барды. Эсильде бу бала азап чектим ве мен онынънен берабер агъладым.

Языкъ ки, иштен чыкып оламадым. Яваш-яваш иманнен учъ -ёлгъа сеятны девам эттик: биринджи бала ашлары, биринджи адымлар аджайип шейлер эди. Сыгынувнынъ биринджи куню ниае, даа файдалы иш тапты. Бир-эки йыл девамында о, башлангыч мектеплерде дворникни япты, шунунъ ичюн оны бедийлик ерини запт этмек ичюн чагырдылар.

Бойлеликнен, заводда эсерни къалдырмакъ ве онъа кичкене къардаш бермекни беклеген балагъа багышламакъ ичюн бир козь ташладылар. 1962 сенеси август 17-де экинджи баламызнынъ догъувундан бизни алгышладылар. Лусино сары сачлы териден темиз эди, бу Армандонунъ къаршысы. Масал. 26-нджы базар куню баба Джузе, татасы Кузен Мариуччия ве Джузенинъ алласы Антонио агъасы сувгъа батырылды. Бундан да гъайры бу сефер эвде къалмакъ керек олды. Мен озь-озюмни эки дюльбер балагъа багышламакъ ичюн иштен чыктым.

1962 сенеси октябрь 1-де «Армандо» мавы фартукълы ве омуздаки папка биринджи башлангыч сыныфны башлады. Биз оны бир къач козьяшнен Леопардиге ишандыкъ.

Айны шу девирде Домодоссола шеэрининъ мэри, шеэр бинасынынъ экинджи къатында онъа ерлештирювни теклиф этип, Джузени топлады, о, муниципаль мессенджер пенсиягъа чыккъанда, бедава къалды. Бир къач куньден сонъ арекетни тешкиль эттик. Ортада бизде бутюн къолайлыкълар бар эди. Акъшам буюк къапу къапалып, шеэрнинъ укюмдарлыгъы эдик. Биз мэр кабинетининъ балконындан вакъиаларгъа къолайлыкънен къатнай эдик. Бизим пенджерелеримизден биз юзйыллыкъ анъанесинден базарнынъ бир къысмыны коръдик.

Бу арада Лучано озь ильк адымларыны алды: о, беледиенинъ хадимлерининъ талисманына чевирильген эди.

Джузеаны тегереклемек ичюн иш уйдурмакъ истедим. Достлар ичюн пенджере, тешек ве ястыкълар кийип башлады. Сес даркъалы ве шунунъ ичюн мен «перделернинъ ханымы» олдым. Джузеппе сербест вакъытында къалдыкъларнынъ топлашувыны азырламагъа огренди ве Аллагъа шукюр этемиз, биз даа онъайтлы омюрден зевкъ ала эдик.

1968 сенеси октябрь 1-де Лучано оджа Луиза Серри оджанен де мектепни башлады.

Вакъыт тез кечти. Язда биз лагерьде Италия этрафында раатлыкъкъа чыкътыкъ. Кимерде Сицилиягъа тувгъан шеэримде.

1973 сенеси июль айында биз Валь д'Аоста шеэринде лагерьде булундыкъ ве юкюликнинъ биринджи аляметлерине саип олып башлады. 16 февральде онынъ кичкене кыыз къардашы Даниэла Армандогъа аман-аман он секиз яшына кельди ве Лучано он экиге кельди. Бу карнавал деври эди ве шеэрнинъ къапусындаки гульдестени яйыны козеткен адамлар буны шакъа деп сая эдилер. Падиша руханий бизге Пасха геджеси Вафти байрамыны къайд этмеге тевсие этти, Мадрина Дост Джианна ве Татлы бита Бенитоны эльде эттилер.

Усталыкъларны къалдырынъыз, бу сефер де тедбирде апрельнинъ 13-те геджеси иштирак эттим. Эртеси куню ораторияда юзгедже бузлавгъа давет этильген.

Даниэла да осьти ве биз шимди къартлармыз. Учъ баламыз бизге 7 торун бердилер: Стефано, Вирджиния, Грета, Лоренцо, Ребекка, Летизи ве Маттео.

Икяе битмекте. 2015 сенеси сентябрь 19-да Джузе ве мен берабер 60 йылны къайд эттик.

Бизни севгенлер ичюн Аллагъа, Мадоннагъа ве эписини севгенлерге шукюр этемиз.

1936 сенеси апрельнинъ 18-де Новара ди Сицилияда догъгъан Мазза Консетта Маглио.

Ишарет

1. Ана-баба эви.
2. Дюнъядан
3. Къум устюнде оюнлар.
4. Ягъ, багълар ве яман козь.
5. Байкъушлар.
6. Фоссия мени афу эте (йылдызларнынъ ярыгъы)
7. Эмилия тили
8. Къарылгъачларнынъ учувы.
9. Кок къапусы.
10. Ла Бела Туса
11. Фарфор юз.
12. Мезнель
13. Янъы омюр
14. Биринджи юваларымыз.
15. Аллагъа шукюр этемиз...

